

AVRUPA KÜRT DEMOKRATİK HALK MECLİSLERİ

DEVLET VE DEMOKRASİ

Devlet, tarihte ve günümüzde en çok kullanılan kavramdır. Fakat en az tanınan ve tanımlanan kavramdır da. Tarihi olduğu kadar günümüzü çözmek ve krizli toplum halini aşmak için devleti doğru tanımlamak, yorumlamak halen en temel sorun özelliğini korumaktadır. Devleti iktidar bağlamında tanımlamak, tarihsel ve güncel rolü açısından en doğru tanımdır.

Binlerce yıldır tanrı kral, tanrı gölge ve tanrının kendisi gibi benimsetilen devlet denilen hiyerarşik olgunun, özünde savaşçı iktidar gücünü gizlediği, sömürü, baskı ve şiddetin kaynağını teşkil ettiği anlaşıldıkça, tecridi günbegün gelişmekte, halkların ondan kopuşu da giderek derinleşmektedir. Bugün yaşanan, ne sermayenin küresel hegemonyasının ifadesi olan tekelci yapılanma ve kurumlar ne de buna karşı yerel iktidar adacıklarının korumaya dayalı tutucu kapalı yapılanmaların, halkların ihtiyaç ve beklentilerine yanıt olamadığı gerçeğidir. İster din adına ister milliyet adına ister cins adına isterse teknik ve bilim adına olsun, tüm hiyerarşik, özünde belli bir grubun tek yanlı çıkar ve sömürsünü ifade eden anlayış ve kurumlaşmalar, iflas etmişlerdir.

Bir kere ekonomik olarak yaşanan, devasa işsizlik durumudur. Yapısal bir karakteri olan işsizlik, birçok olumsuzluğun yanında, özünde toplumsal olmaktan çıkma durumudur. Bir nevi toplumun iflas ettirilmesidir. Diğer yandan müthiş üretim teknikleriyle arz fazlası emilememektedir. Sorun kıtlık değil, tersidir. Bir yandan kıtlıktan beter açlık yaşayan muazzam bir nüfus, diğer yandan dağ gibi yığılmış arz fazlası her şey.

Yine kanser gibi büyüyen şehirleşmeler söz konusudur. Kaos şehirde daha yoğun yaşanmaktadır. Alım satım konusu olmayan hiçbir değer kalmamıştır. Kutsallık, tarih, kültür, doğa, her şey metalaşıyor. Bu gerçeklik de toplumsal kanserleşmedir.

Yanısıra çevre kirlenmesi, tahribi hadsafhadadır. Sera etkisi, ozon delinmesi, suların ve havanın kirlenmesi, türlerin aşırı yok olması birer simgedir. Asıl ekolojik bir olgu olan toplumla doğa arası ilişkinin bir uçuruma dönüşmesidir. Bir an önce bu uçurum kapatılmazsa, sonuç toplumsal dinazorlaşmadır. Nüfus patlamasını da sistemin genel çeliskilik yapısının bir sonucu olarak görmek gerekir.

Özcesi Devletin sosyal politikalar adıyla önlemeye çalıştığı toplumsal sorunlar, kaynak kıtlığı ve kapitalist modernitenin genel yapısı nedeniyle çözüm bulamamakta, aksine sorunlar daha da büyümektedir. Buna bağlı olarak, toplumun 'genel güvenliği' de büyük tehdit altındadır.

Kapitalist modernitenin 'herkesi herkesin kurdu haline getirmesi' genel bir güvenlik sorununa yol açmaktadır. Toplumsal güvenlik dıştan, eşkıyalarca veya hukukla belirlenmiş suçlarla bozulmamakta; sistemin bizzat kendisinin yol açtığı açlık ve işsizlik başta olmak üzere, temel güvenlik nedenlerini beraberinde getirmektedir.

Eğitim ve sağlık bir yandan büyüyen maliyetler, diğer yandan artan nüfustan ötürü çözüm bulamamaktadır. Kanser, AIDS, stres başta olmak üzere, toptan tehdit edici hastalıklar türemektedir. Her türlü çevre, konut, sağlık, eğitim, iş, güvenlik başta olmak üzere, vazgeçilmez yaşam unsurlarından kopmayla yüz yüze gelen toplum, tarihinde ilk defa köklü çözüm bulamamanın sıkıntısını yaşamaktadır.

Tarihsel toplum sistemlerinde bu süreçlerde daha çok devreye girmesi gereken savunma mekanizmaları, din, sanat ve bilim teknik ise aşırı resmi iktidar tekelliğinden ötürü rolünü oynayamamaktadır. İktidara bağlı bilim ve din, ortamı çarpık göstermede, sahte paradigmlar sunmada son derece etkin rol oynuyor. Spor ve sanat gibi maddi çeliski ve ilişkileri yumuşatıp anlaşılır kılmada ve çözüme katkıda bulunmada işlev yüklenmesi gereken kurumsal etkinlikler, tersine uyuşturma araçlarına dönüştürülerek, sahte bir durumun doğmasına katkıda bulunmaktadır. Din, mezhep ve tarikatlar benzer işlevler yüklenerek toplumun geçeceği

görmesine engel teşkil etmekte, 'öte dünyalar' yanında tutucu cemaatler oluşturularak, gerçek çözüm yolunda engel konumuna getirilmektedir. Spor, sanat, din üçlüsü tarihsel toplumsal özlerinden kopartılarak, at gözlüğü ve teneke yürekliliğiyle bakıp duyarsızlaştırılmakta; sahte, hayali paradigma yaratılarak topluma çözümsüzlük bir kader gibi dayatılmaktadır.

Tüm bunların sonucu olarak Komünal dayanışma çözüldükçe geleneksel savunma güçsüzleşmekte, yerini bireysel şiddete ve çete şiddetine bırakmaktadır. İktidar terörüne karşı kabile, aşiret, din, mezhep ve milliyet terörü canlanmaktadır. Devletin bünyesindeki savaşçı iktidar gücü çıplak hale geldikçe, hukukun en genel ve asgari düzeyde eşitlik kuralları dahi uygulanmadıkça, insan hakları ve demokratik ifade tarzlarına ambargo konuldukça, zorunlu olarak hakları savunma güçleri oluşmakta, bu da ortamı karşılıklı şiddet sarmalına sokmaktadır. Bu da krizden çıkış yerine daha da şiddetlenmesine katkıda bulunmaktadır.

Bunun yanında sistemin zıt kutbunda yer alan toplum yapılanmaları da benzer bir dökülmeyi, karmaşayı yaşamaktadır. En başta aile, tarihinde en yoğun dağılma sürecindedir. Çocuk, yaşlılar, ana-baba ilişkileri, aileyle bağlantılı dağılmanın acı kurbanları olarak, toplumsal açıdan en anlamsız, bozuk duruma düşmüş bulunmaktadır. Kadın üzerindeki en eski baskı ve istismarlar açığa çıktıkça, kadın sorunu da tam bir krize dönüşmektedir. Kadın çözülmesi toplum çözülmesine, toplum çözülmesi de sistem çözülmesine yol açmaktadır.

ENTELEKTÜEL, AHLAKİ VE POLİTİK SORUN VE GÖREVLER

Ne adla tanımlanırsa tanımlansın iktidarcı hiyerarşik sistemin, tüm toplumu katarak yol açtığı toplumsal çürümüşlük ve çöküş durumunu, daha da detaylandırmak mümkündür. Ancak özellikle giderek daha fazla tüketilen toplumsal ahlak kurumu, adeta zincirinden boşalmış bir bireyciliğe ve toplumsal değerlerin tahribine yol açmaktadır. Ahlakı temelini, yani vicdanını yitiren bir toplum, ancak yokoluş halini ifade eder. Oysa toplumsal doğanın normal hali olan ahlaki ve politik toplum, hiçbir tarihsel dönemle kıyaslanamayacak kadar, çağımızda temel niteliklerinden yoksun kalmayla karşı karşıyadır. Tüm ilk ve ortaçağlarda devletin aleyhinde geliştiği ahlaki ve politik toplum, kapitalist modernite ile birlikte hızla yerini sınırsız çoğalmış pozitif hukuk maddeleri ve devlet idaresine terk etmek zorunda kalmıştır. Modernite de toplumun ahlaki ve politik nitelikleri yerini sürülemiş kitleye ve onun hiçbir anlam ifade etmeyen karıncalaşmış vatandaş üyesine bırakmıştır. Hiçbir ahlaki ve politik kaygı taşımayan sözde modern vatandaş söylenenin aksine, birey olmanın en zayıf dönemini temsil eder. Birey, Firavun dönemiyle kıyaslanmayacak denli iktidar ve devletin otoritesi içinde erimiş kişiliksiz bir varlıktır. Daha doğrusu fiziki, ideolojik, hegemonya ve bilişim teknik uygulamasıyla vatandaş sadece teknelci düzene teslim olmamış, kayıtsız şartsız gönüllü bir faşist üyesi haline gelmiştir. Kapitalist bireyciliğin vardığı kişiliksiz kişilik durumu, kişilik krizi denilen olaydır. Açık ki hiçbir toplum bu kişiliklerle sürdürülemez.

Özellikle Ahlakı toplum kapitalist modernite koşullarında tarihinin en daraltılmış, işlevsiz bırakılmış, kadük halini yaşıyor. Yine tarihin hiçbir döneminde görülmemiş biçimde ahlaki kurallar yerine hukuk kodları yerleştirilmiştir. Şüphesiz adil olmak kaydıyla toplumda hukukun yeri vardır. Bu anlamıyla vazgeçilmezdir. Fakat Kapitalist Modernite, ahlakı kadükleştirip hukuk adı altında sınıf, ulus, cins ve din egemenliğini en ince ayrıntılara kadar kodlayıp topluma dayatıyor. Aslında gerçekleştirilen hukuk adı altında tekelliktir. Oysa Toplum gibi son derece karmaşık bir doğayı hukukla yönetmek mümkün değildir. Çünkü Ahlakın tahribi toplumun tahribiyle eş anlamlıdır. Olup bitenler bu gerçeği doğrulamaktadır. En büyük kriz potansiyelini resmi hukuk toplumları taşır. Neden de ahlaki ilkenin yoksunluğudur. Ahlakı toplum ilkesine hak ettiği yeri veremeyen bir toplumun ne iç bünyesinde, ne çevresinde sürdürülebilirliği kalmamıştır. Güncel gerçeklik bunu çok iyi açıklıyor.

Aynı hususlar politik toplum ilkesi için de geçerlidir. Politika sadece toplumsal sorunların çözümünde değil tüm hayati çıkarların belirlenmesinde korunmasında ve sürdürülmesinde temel toplumsal çözüm aracıdır. Ancak politika yerine ulus-devletin devasa bürokratik iradesi konulduğunda, toplumların demokratik işlerliği kalmaz. En ince gözeneklerine kadar topluma sızmış ulus-devlet idareciliği, bu durumuyla toplumun felçli halini ifade eder. Tüm gerçekleştirmelerini, ortak işlerini bürokrasiye terk etmiş bir toplum, gerçekten hem zihin hem irade olarak, ağır bir felçlilik hali geçirir. Modernitenin ulus-devletine göre politik toplum kendi varlığına, birliğine ve bütünlüğüne karşı bir tehdittir. Halbuki toplumun varoluş hali olarak politik unsuru daraltmanın da ötesinde fiilen kullanılamaz hale getiren ulus-devlet idareciliği, bürokratizmi sadece toplum üzerinde demoklesin kılıcı olarak kalmıyor, saat saat onu doğruyor. Çağımızın en temel politik felsefe sorunu bu olduğu gibi faşizm olarak da pratikte yaşamın önündeki en büyük engeldir. Politik ilkesi olmayan, işletilmeyen, ortadan kaldırılan bir toplum ya bir kadavra, en iyi hali ise sömürge toplumu olarak ifade edilebilir. Bu nedenle demokratik toplumun politik ilkeye kazandırdığı işlerlik hayati öneme sahiptir. Sistem olarak üstünlüğünün en temel kanıtıdır.

Ahlaki ve politik toplumun kendini en iyi ifade yolunun demokratik siyaset olduğu açıktır. Çünkü karşıt modernite gittikçe merkezileşen, toplumun en iç gözeneklerine kadar yayılan iktidar ve devlet aygıtlarıyla kendini sürdürmeye çalışırken, aslında politik alanı da yok etmiş oluyor. Buna karşılık demokratik siyasetin toplumun her kesimine ve kimliğine kendini ifade etme ve siyasi güç olma olanağını sunarken, politik toplumu da birlikte oluşturmuş oluyor. Politika yeniden toplumsal yaşama giriyor. Demokratik siyasetin yürürlükte olduğu ahlaki ve politik toplumlarda özgürlük, farklılıklar temelinde eşitlik ve demokratik gelişmeler en sağlıklı yoldan sağlanmış olurlar. Özgürlük, eşitlik ve demokrasi ancak toplumun kendi öz vicdan ve zihniyet gücüyle yaptığı tartışma, karar ve eylem gücüyle mümkündür. Hiçbir toplumsal mühendislik gücüyle bunu sağlamak mümkün değildir. Devlet krizi, politika devreye girmeden çözümlenemez. Krizin kendisi politik toplumun yadsınmasından kaynaklanmaktadır. Demokratik siyaset günümüzde derinleşen devlet krizlerini aşmanın tek yoludur. Yoksa daha da sıkı, merkezi devlet arayışları sert kırılmalara uğramaktan kurtulamazlar.

Bir diğer temel kriz alanı da entelektüel alana ilişkindir. Bu krizin aşılması konusunda öncelikle şu gerçeği önemle bilmek gerekiyor. Entelektüel, ahlaki ve politik görevlere ilişkin çalışmalar içiçedir. Alanlar kendi içinde ne kadar bağımsız çalışsalar da ortaya çıkardıkları ürünler ancak birbirlerinin hizmetlerini tamamlayıcı nitelikte olabilir. Ahlaki ve politik toplum için entelektüel, ahlaki ve politik görevler iç içe yerine getirildiğinde ancak özgürlük, eşitlik ve demokratik azami sağlanmış olur. Bu nedenle sistem karşıtı örgüt ve bireylerin başarı ölçütü, üç alandaki görevleri iç içe yerine getirmeleriyle bağlantılıdır. Çünkü entelektüel aydınlanma olmadan ahlaki uygulama, iyiyi fazla geliştiremeyeceği gibi kötüye yol açmaktan da kurtulamaz. İyi ahlakın olmadığı yerde ve zamanda kötü ahlak vardır. Politik alan güncel aydınlanmanın ve ahlakiliğin uygulanma halini ifade eder. Politika bu anlamda, günlük aydınlatma ve ahlaki davranma gerçeğidir, aydınlatmanın, ahlakiliğin kendisidir. Ayrıca politika ve ahlakın olmadığı yerde aydınlatmadan, dolayısıyla entelektüel çalışmanın varlığında ciddi olarak bahsetmek mümkün değildir. Politika ve ahlakla bağımlı yitiren entellektüelizm, örneğin entelektüel sermaye olduğu gibi başka bir şey olabilir. Ama bu konum entelektüel görev olarak değerlendirilemez. Çünkü ahlak ve politik temelden yoksundur.

Toplum olmanın temel niteliklerinin bu şekilde yitirilişi, o halde entelektüel, ahlaki ve politik toplumun yeniden inşasını gerektirir. Önümüzde bizleri bekleyen kapitalist modernite şahsında, maddi uygarlığın tek taraflı iradesi döneminin geçtiği, halkların şovenizm ve savaşla yüklü milliyetçiliği, dinciliği, cinsiyetçiliği ve bilimciliği aşarak, demokratikleşmesini ve barışını dayattığı, kültürel ve yerel gerçekliği ile bulunduğu bir dönem olasılığı güçlüdür. Dünyamız sınıf,

cins, etnik ve kültürel tahakkümlü yapısı yerine, halkların komünal demokratik değerlerini tanıyan, cins özgürlüğüne açılmış, etnik ulusal baskıyı aşmış, kültürel dayanışmayı esas almış, tarihi bir aşama olarak 'küresel demokratik uygarlığa' dönüşebilir. Halklar, çözümlerini tarihten nasıl gelmişlerse öyle geliştirirler. Tarihsellik, gelenek, kültür her ne denilirse denilsin, her halk grubunun bir tarihi vardır. Neolitik toplumdaki bu yanan şekillenen halk toplulukları, tarih boyunca jeokültür ve politik yapılar karşısında varoluş refleksleriyle biçim kazanmaya çalışırlar. Bu duruş, öz olarak komünal ve demokratik niteliktedir. Maddi uygarlığın son biçimi olan Kapitalist modernitenin iyice içini boşaltıp primatlara dönüştürdüğü bireye bakıp, komünal ve demokratik duruşu göz ardı edemeyiz. En ilkel haliyle bile birey, toplumun komünal düzeyi olmadan kendi başına bir gün dahi yaşayamaz. Toplum inkarcılığına dayalı her tür beyin yıkama operasyonları bu gerçeğin önemini yitirtse de, temel toplumsal olgu budur. Hiçbir bireysellik ilgili toplumla bağı olmadan fazla yaşama şahsına sahip değildir. Halklar gerçeğini bütün boyutlarıyla tanıtlamadan, güncel kaostan çıkış yapma hesapları tutmaz.

Ancak bu noktada halkı ve halkları tanımlarken biraz daha açıklayıcı olmak gerekir. Devlet dışı kalmış veya çıkarları itibariyle dışlanmış çok sayıda kategori "kesim" vardır. Kapsamları yerden yere, dönemden döneme değişir. Ancak halk, dinamik "hızlı değişen" bir kavram olarak anlaşılmalıdır. Devlet etrafında maddi ve manevi "ekonomik ve bilme" çıkar grupları olarak kümelenen kesimlere üst toplum, oligarşi veya daha genel tabirle 'devletli' kesim denilebilir. Buna karşılık, diyalektik ikilemin diğer ucunda yer alan tüm gruplara "ezilen sınıflar, baskı altındaki etnik, kültürel, dinsel, cinsiyet" halk diyebiliriz. İçerikteki değişkenlerin durumu değiştikçe, halk kapsamı içindeki gruplar da azalır veya çoğalır. Uğranılan baskı ve istismarın içeriği de değişiklik arz edebilir. Sınıfsal, ulusal, etnik, kültürel, ırksal, dinsel, düşünsel, cinsiyetçi baskı, katliamdan tacize kadar çeşitli biçimler altında kendini gösterebilir. İstismarın da benzer yönü vardır. Maddi, manevi, asimilasyonist, inkarcılık, talan, hırsızlık yasal ve yasal olmayan, zorla veya aldatılarak yapılan birçok sömürü tarzı belirlemek mümkündür. Tarih boyunca bu kategoriler, değişerek günümüzdeki daha karmaşık toplumsal gruplara doğru evrim göstermişlerdir.

Örneğin halk, yakın çağımızda dahi 1789 Fransız devriminden tutalım, 18, 19 ve 20. Yüzyıllar boyunca da devredeydi. Ama hakim sistem paradigması aşılamadığı için o müthiş yığılıkları, fedakarlıkları, acıları ve sevinçleriyle sisteme taşınmaktan kurtulamadı. Tarihin en derinliklerine indiğimizde de benzer durumların yaşandığını görüyoruz. Başta eşitlik, kardeşlik, özgürlük ve barış gibi kutsal insanlık değerleriyle çıkış yapan Musevilik, Hristiyanlık, Müslümanlık dinler de, devlet ve iktidarla buluştukları andan itibaren çıkış gerekçeleri ve özlerine ters düştükleri gibi, halklara karşı en büyük sömürü ve kıyım aracı olarak kullanılmışlardır. Tarih, bu tarz özgürlük ve eşitlik yitirimlerinin sayısız örnekleriyle doludur. Herbiri de 'önce devleti ya da iktidarı ele geçireceğiz, sonra herkes hak ettiğini alacaktır!' söylemini kullandı. Ardından buna dayalı örgütler ve Partiler kurulup savaşlar veriliyor. Sonra kazanırsa, gerisi devlet imkanları denilen toplumdaki aktarılan değerleri kendi yandaşlarına paylaştırıyor. Sıra toplumun geniş yığınlarına gelince bir şey kalmıyor. Eski tas eski hamam. Kazanmazsa savaşa devam. Yani ne kadar toplum analizleri yapılsa, strateji ve taktikler oluşturulup örgüt ve eylemler konulsa, hatta zaferler kazanılsa da, varılacak nokta yine sistemle en kötüsünden buluşmadır. Özellikle muazzam Sovyet birikimleri milyonlarca insanın bu uğurda en büyük fedakarlık ve şehadeti, binlerce en kaliteli aydınının feda edilmesi, bir iktidar hastalığı uğruna güya yenmek için uğraştıkları sistemin değirmenine su taşımaktan öteye gidemedi. O halde eğer tarih bir anlamıyla geçmişten ders almak içinse ve halkların lehine kalıcı, köklü ve ilkeli çözüm üretmek istiyorsak, çıkarılabilecek en temel ders; kalıcı ve ilkeli çözümlerin ancak halkların komünal demokratik duruşlarını, kapsamlı demokratik sistemlere dönüştürmekle sağlanabileceğidir. Demokratikleşmeyi ve demokrasiyi devletleşme-iktidarlaşma hastalığından kurtarmadıkça da demokratik sisteme

erişilemez. Demokratik gelenekler ise evrenseldir. Onlar da zincirin halkaları gibidir. Bizi geçmişin en eski zamanına ve mekanın en kuytu alanlarına bağlarlar. Yalnız değiliz. Tarih ve alanlar her sistemden çok bizim olması gereken demokrasiyledir. Bize düşen öncelikli görev, bilme sürecindeki kaybı önlemek, politik aracı doğru seçmek ve toplumsal ahlaka dönmektir. Özellikle politik araç, en çok üzerinde durulması gereken konudur. Buna devlet olmayan demokrasi demek en doğrusudur. Yani öncüllerimizin düştüğü devletli, hatta diktatörlü demokrasi hatasına, gafletine düşmemek demektir bu. Demokrasiler bu hastalığı taşımazlar. Adı üstünde, bir yerde demokrasi oldu mu orada ezilme, haksızca sömürülme olmaz. Koyun gibi yönetilme de olmaz. Demokrasilerde yönetilme yoktur. Kendini yönetme vardır. Egemenlik altında olmak yoktur, kendi kendine egemen olmak vardır. Tahakkümcü sistemler köleleştirebilir, serfleşmeyi ve işçiliği de kurumlaştırabilir. Ama demokrasiler geliştirdi mi kölelikten, serflikten ve işçilikten çıkılır. Yine çalışılır ama kendi işinin efendisi, kendi iş komününün üyesi olarak. Komünalizm ve demokrasi etle tırnak gibi birbirine bağlıdır. Bizim amaçladığımız demokrasinin tanımı ve dayandığı tarih böyledir. Sınıf demokrasileri ise bir iktidar gerektirir. Her iktidar bir devleti, her devlet ise demokrasinin inkarını gerektirir. Sınıf demokrasileri özünde demokrasi değil, devlet iktidarındır. Yakın zamandaki Sovyet deneyimi, Çin, Küba bunu açık kanıtıyor. Ne kadar devlet, o kadar az demokrasi; ya da ne kadar demokrasi, o kadar az devlet, altın bir kural olarak belenmelidir.

Demokrasilerle özgürlük ve eşitlik arasındaki ilişki de son derece anlaşılırdır. Bunlar birbirlerinin alternatifi değildirler. Demokrasi ne kadar gelişirse, özgürlükler de o kadar gelişir. Özgürlükler geliştikçe de eşitlik doğar. Demokrasi, özgürlük ve eşitliğin boy verdiği gerçek alandır. Demokrasiye dayanmayan özgürlük ve eşitlik, ancak sınıfsal olabilir. Yalnız bir sınıf, küme veya tercihli gruplar, özgür ve eşit olabilir. Diğerlerine ise sadece yönetilme, kölelik kalır. Halkın demokrasisinde özyönetim, kendini yönetme esas olduğundan, eşitlik ve özgürlük de genel olur. Demek ki en kapsamlı özgürlük ve eşitlik, halk demokrasilerinde, devlet ve iktidar olmayan demokrasilerde oluyor.

Diğer önemli bir nokta da, demokrasi kavramının toplumsal içeriğine özenle yaklaşım gereğidir. Kavramın içinde sınıf, cinsiyet, etnik, dinsel, entelektüel, mesleki vb. ayrımlar yapılmaz. Yine bireysel ve grupsal katılım olabilir. Demokratlık için birey yurttaşlığı esas alınamayacağı gibi, grupsal tabanların yer alması da engellenemez. Bireysel ve grupsal güç, avantaj teşkil etmez. Bireylerin birbirine karşı olduğu gibi, grupların da benzer güç iddiaları anlamlı değildir. Esas gözetilecek ilke, kamusal yararlılık yani “toplumun her konuda genel ortak çıkarı”yla bireysel inisiyatifin birbirine karşı engelleyici konumda olmamasıdır. Bireyselleşmeyle kamusalın optimal yani “en verimli” noktasında bileşimi sağlamaktır. Özünde bireyselliğin beslediği komünal özellikle, gücünü toplumun komünal değerlerinden alan dengeli, inisiyatifli, yaratıcı bireyi oluşturmaktır. Ağırlık yalnız komünal özelliğe verilirse, orada demokrasi totalitarizme kayabilir. Buna karşılık her şey bireysellik için mübah görülürse, bu da bir yandan anarşizme, diğer yandan bireyin toplum aleyhine aşırı güçlenmesine yol açar. Sonuçta iki eğilim de toplum üzerinde diktatörlüğe, keyfi yönetime, yozlaşmaya götürür. Demokrasi çok bilinçli ve yürekten, toplumun çıkarlarıyla bireylerin esenliğine aşık kişiliklere şiddetle ihtiyaç duyar. Toplum canlı, dinamik tutan, halkı demokrasi konusunda sürekli eğiten, uyanık olmaya teşvik eden demokratlar olmadan, sadece kurum ve ilkelerle demokrasi yürütülemez. Dinamik bir olgu olarak demokrasi, sürekli sulamayı yani eğitimi isteyen bitki gibidir.

Ayrıca toplumsal sorunları (başta barış olmak üzere) çözmede, en etkili aracın demokrasi olduğu tartışmasızdır. Gücünü, çok zorunlu meşru savunmalar dışında, savaştan değil ikna kabiliyetinden alır. Savaşla kaybedileceklerle ikna temelinde kazanılacak değerleri karşılaştırarak, halkların öz çıkarına uygun çözümleri her zaman geliştirebilir. Cesur ve gerçekçi tartışmalar sorunları aydınlatır. Aydınlanan sorunlar ise tarafların en geniş katılımıyla, köklü uzlaşmalarla hal yoluna

girebilir. Hiçbir sistem, demokrasiler kadar tartışmalı ve gerçekleri su yüzüne çıkarmada başarılı olamaz. Bilim ve sanatların asıl gelişme alanı da demokrasilerdir.

Yine halklar zengin kültürel geleneklerini en iyi demokrasilerde yaşamsallaştırabilirler. Kültür bir halkın geçmişi olmakla kalmaz, onu saran öz varlık biçimidir. Bir halkı kültüründen soyutladın mı, onu sadece biçiminden koparmazsın, ona yol açan ruhunu da yok etmiş olursun. Dolayısıyla demokrasi, bir halkı, kültürü temelinde özgür ve eşit yaşatmak için en uygun politik sistemdir. Esas olarak ulusal baskıdan kaynaklanan ulusal, etnik, dini sorunlar kültürlerini demokrasilerde özgür yaşamakla, en anlamlı çözüme de kavuşma şansına sahiptirler. Ezen ezilen milliyetçilik yerine, demokratik bütün esas alınır.

Demokrasilerin ekonomik katkısı da küçümsenemez. Toplumda demokrasi sistemi yürüyorsa, ekonomik değerlerin ne tekelci yönetimi ve talanı, ne de bireylerin verimsizliğine terki geçerli olabilir. Demokrasiler aşırı kar hırsına da, bireysel ve kurumsal tembelliğe ve sorumsuzluğa da onay vermez. Bu alanda da optimal denge, en iyisinden kurulur. Kamusal ve özel ekonomi dengesi, er geç optimal noktayı yakalayacaktır. Demokrasiyle ekonomik verimlilik ve gelişme arasındaki ilişki, birçok araştırmayla kanıtlanmıştır. Verimli üretim kadar adil dağıtım, uygun yatırım kadar gerekli araştırmalar, en iyi demokrasilerde ortam bulur. Üretimin halkın gerçek taleplerini karşılması, arz talep dengesinin kurulmasında temel etkidir. Böylece toplumsal piyasa, gerçek anlamda kurulma şansına sahip olur. Öldürücü rekabetlerin yerini yarışma ruhu alır. Krizlerin temel nedenlerinden olan arz talep dengesizliği, fiyat, enflasyon vb. finans oyunları asgari düzeyde tutularak, çıkış ve çözümler için gücünü ortaya koyar. Sistemsel işsizlik, temel çözüm bulur.

KADININ ÖZGÜRLÜK DÜZEYİ TOPLUMUN ÖZGÜRLÜK VE DEMOKRATİK DÜZEYİDİR

Demokratikleşmenin özünü teşkil etmekle birlikte, kendi başına ele alınması gereken olguların başında, yukarıda da kısaca değinilen kadın ve etrafında oluşan ilişki ve çelişkiler düzeni gelmektedir. Çünkü hiyerarşi ve devletçilik, en çok kadın doğasıyla uyumsuzdur. Komünal ve demokratik duruş dengeleri, sosyal bilimlerin alanına ne kadar geç ve yetersiz girmişse, ondan daha fazlasını kadın olgusuna yaklaşımda görmekteyiz. Sanki kadının yaşadıkları doğallığın gerekleriymiş gibi bir anlayış, tüm bilimsel yaklaşımlarda, ahlaki ve siyasi tutumlarda, ön varsayım olarak kabul görür. Daha hazin olanı, kadının kendisi de bu paradigmayı doğal kabul etmeye alışmış/alıştırılmıştır. Binlerce yıllık halklara dayatılan statülerin doğallığı, kutsallığı, birkaç kat fazlalığıyla kadının tüm zihniyet ve davranışlarına da adeta kazanmıştır. Halklar kadınlaştırıldığı oranda, kadın da halklaştırılmıştır. Kadın olgusuna daha derinlikli yaklaşıldığında, biyolojik bir cins olmanın ötesinde adeta bir soy, sınıf, ulus muamelesi gördüğü anlaşılacaktır. Ama en çok ezilen soy, sınıf veya ulus olarak. Hiçbir soy, sınıf veya ulusun kadınlık kadar sistemli bir köleliğe tabi tutulmadığını iyi bilmek gerekir. Kadın köleliğinin derinliği kadar karanlıkta bırakılması, toplumda yükselen hiyerarşik ve devletçi iktidarla yakından bağlantılıdır.

Kadının köleliğe alıştırmalarıyla hiyerarşiler yani "ayrıcalıklı kutsal yönetimler" kurulmuş, toplumun diğer kesimlerinin kölelik yolu açılmıştır. Erkeklerin köle olması, kadının köleliğinden sonradır. Cins köleliğinin sınıf ve ulus köleliğinden farklı yönleri de vardır. Meşrulaştırılması ince ve yoğun baskılarla birlikte, duygu yüklü yalanlarla sağlanır. Biyolojik farklılığı sanki köleliği için gerekçeymiş gibi kullanılır. Yaptığı tüm işler, değeri olmayan 'kadınca işler' diye hafife alınır. Toplumun kamusal alanında bulunması dince yasak, ahlaken ayıp olarak sunulur. Giderek tüm önemli toplumsal etkinliklerden uzaklaştırılır. Siyasal, toplumsal, ekonomik etkinliklerin hakim gücü erkeğin eline geçtikçe, kadının zayıflığı daha da kurumlaşır. 'Zayıf cins' bir inanç olarak paylaştırılır. Kadın olmanın kendisi, bir utanç konusu haline getirilmiştir.

Sorulması gereken soru, neden bu kadar derin bir kölelik? Cevabı kesinlikle iktidar olgusu ile bağlantılıdır. İktidarın doğası kölelik ister. Eğer iktidar sistemi erkeğin elindeyse, sadece insan türünün bir kısmı değil, bir cinsin tümü bu iktidara göre şekillenmelidir. İktidar sahipleri, devlet sınırlarını nasıl hane sınırları gibi görüp her uygulamayı bu sınırlar dahilinde bir hak olarak görürlerse, onun mikro modeli olan ailede de erkek iktidarının sahibi olarak her uygulamaya “gerekli görürse öldürme dahil”, kendini hak sahibi görür. Evdeki kadın o kadar eski ve derinlikli bir mülktür ki, sınırsız bir mülkiyet duygusuyla erkek, 'kadın benimdir' der. Kadın için evlilik bağı adı altında bağlı bulunulan erkek üzerinde en ufak bir hak iddiasında bulunulamaz. Ama erkeğin kadın ve çocuklar üzerindeki hak sahipliği sınırsızdır. Bu ise uygarlık denen sınıflı her tür yapılanmanın, rahatça ve meşruiyet kazanmış olarak sürdürülmesi demektir. Böylece kaybeden sadece kadın olmuyor. Bir avuç hiyerarşik ve devletçi güç dışında, tüm toplum oluyor. Özcesi kadının özgürlük düzeyi toplumun özgürlük düzeyini, toplumun özgürlük düzeyi ise genel demokratik ve özgürlük düzeyini belirler. Kadın üzerindeki mülkiyet ve iktidar ilişkisi yıkılmadan, özgür halk ve toplum gerçekleştirilemez. Dolayısıyla kadına yaklaşımı, bir kültürel devrim gibi ele almak en doğrusudur. Mevcut kültürle ne kadar iyi niyetli de olursa, çaba da harcansa, olgudaki sorun ve ilişki yapısından ötürü, anlamlı özgürlükçü bir çözüm sağlanamaz. En radikal özgürlükçü kimlik, kadına yaklaşımla veya bir bütün olarak kadın erkek ilişkilerindeki düzeni kavrayıp aşmakla mümkündür. Kadın özgürlüğünde, dolayısıyla kendini özgürleştirmede mesafe alamayanların, hiçbir toplumsal ve siyasal özgürlük alanında çözümleyici ve dönüştürücü olamayacaklarını anlamaları gerekir. Erkek egemen- köle kadın ikilemini aşamayan hiçbir özgürlük çabasının, gerçek bir özgür kimlik sağlamayacağını da en temel özgürlük kriteri olarak almak gerekir.

Bundan dolayı kadının özgürlüğünde atılması gereken ilk adım, kadını öz eylem gücü haline getirmektir; üzerindeki mülkiyetçi yaklaşımdan uzak durmaktır. Kadına saygı ve özgürlüğüne destek, öncelikle yaşanan gerçekliğin itirafından ve özgürlük lehine aşılmasında samimi ve dürüst davranabilmekten geçer. Çünkü kendi egemen erkekliğini (adına ne derse desin), kadında yaşayan bir erkek, sağlıklı bir özgürlük değeri olamaz. Kadının fiziksel, ruhsal ve zihinsel güçlenmesini sağlamak, belki de tüm çabaların en değerlisidir. Bunun için kadının tüm alanlarda söz, tartışma, karar ve uygulama süreçlerine doğrudan katılımını, nicel ve nitel etkisini güçlendirmek, demokrasi mücadelesinin esas çalışmasıdır. Ancak genel toplumsal özgürlük ve eşitlik, kadın için de direkt özgürlük ve eşitlik olmayabilir. Özgün çaba ve örgütlülük esastır. O yüzden kadının bizzat kendi demokratik amaç, örgüt ve çabasını sergilemesi gerekir.

GENÇLİK DİNAMİZMİYLE DESTANLAR YAZABİLECEK ATAĞIĞA SAHİPTİR

Diğer önemli bir etken ise gençliğin toplumda etkin hale getirilmesidir. Toplumda etkin bir güç haline gelen gençliğin, bir yandan demokrasinin derinleşmesini çok köklü bir biçimde sağlarken, diğer yandan sahiplenme bilinciyle demokrasiyi güvenceye alma ve ona çok büyük bir enerji katma anlamında çok önemli rolü olacaktır. Çünkü gençlik toplumsallaşırken, büyük tuzaklarla karşı karşıyadır. Bir yandan geleneksel ataerkil toplum koşullanması, diğer yandan resmi düzenin ideolojik şartlanması altında bocalayıp durma tehlikesi vardır. Olup bitenler karşısında son derece toydur. Yaşlı toplumun etkisi altında kendine ne biçildiğini keşfetmekten uzaktır. Kapitalist modernitenin baştan çıkarıcı bin bir hilesi karşısında nefes bile alamaz.

Ancak Gençlik her ne kadar sistemin içinde büyüye ve onun kültürünü almış olsa da, iktidarcı ve devletçi sistem içinde hala yer almamış olduğu, kendini ifade etmeyi ve kimliğini bulmayı en temel sorunu olarak gördüğü için otoriter, baskıcı ve bireyin kendisini ifade etmesini engelleyen antidemokratik sistemlere karşı doğal bir refleks içindedir.

Kirletilmemiş ruhu ve duygularıyla kirletilmemiş yaşamın adı olan demokrasiye en yakın toplumsal tabaka durumundadır. Kategori olarak, yaş ve deneyim bakımından yerleşik düzen ve statüyle henüz sıkı bağ ve dengeler kurulmayan aşamayı ifade ediyor. Dolayısıyla çıkar, fırsat, egemenlik, iktidar vb. olgulara uzaktır. İşte bu uzaklık, ortak ve eşitlikçi bir yaşam için temel dinamik bir rol niteliği taşır. Çıkarlarla zedelenmemiş bir yaşam, gençliğin ruhuna en uygun bir yaşamdır.

Diğer yandan var olan sistemler gençliğin arayışına ket vurarak kendi sisteminin bir dışlisi yapmayı arzuladığından, gençlik demokratik bir ortamda kendini ifade etme ve yaşamın öznesi olma isteğiyle doludur. Gençlik karakter olarak, düşünsel ve pratiksel olarak ertelemeci, zamana yaymacı değil, “hemen, şimdi”cidir. Bu duygu erkenden yaşamın demokratikleşmesini arzulayan bir enerjiyi ortaya çıkarmaktadır. Dinamizmiyle destanlar yazabilecek ataklığa sahiptir. Bu durum toplumu yeniden kurmak isteyen, özellikle bizim gibi gecikmiş toplumlar için muazzam bir olanaktır. Dolayısıyla gençliğin bu isteğinin demokratik yaşamda ifadesini bulması demokrasinin aileden başlayarak varlığını hissettirmesine ve toplumda demokrasinin derinleşmesini sağlayacak bir gelişmeye yol açacaktır. Amaç ve yöntemi iyi kavradığında başaramayacağı bir iş yoktur. Amaç ve yöntemli yaşamı temel disiplin olarak görüp seferber olduğunda, sabır ve inadı eksik etmediğinde, tarihsel davalara en önemli katkıyı gerçekleştirebilir. Bu nedenle demokrasinin derinleşmesiyle gençliğin demokratik yaşama katılımı arasında doğrudan bağ vardır. O halde özgürlükçü ve eşitlikçi toplumun inşasında gençlerin pozisyonu, nicel ve nitel katılımı sembolik düzeyde değil, öncülük düzeyinde olmalıdır. Bu durum, genel demokratik toplum mücadelesinde başarının güvencesidir. Çünkü gençliğin dinamizminden yoksun bir toplum hareketinin başarı şansı sınırlıdır. Yaşlıların tecrübesi, gençliğin dinamizmi tarihin her aşamasında kendini hissettiren bir olgudur. İkisinin bağını sağlam kuranların yürüyüşünde, başarı oranı her zaman yüksek olmuştur.

TOPLUM ÖZÜNDE EKOLOJİK BİR OLGUDUR

Diğer yandan toplumsal sistem kriziyle birlikte gittikçe derinleşen ekolojik krizin kökenlerini, yine maddi uygarlığın yani hiyerarşik-iktidarcı-devletçi sistemin başlangıcında aramak da, en gerçekçi yoldur. Tahakkümden kaynaklanan insana yabancılaşma geliştikçe, doğayla yabancılaşmayı da beraberinde getirdiği, ikisinin bir iç içeliği yaşadıkları açıktır. Çünkü ekolojik dengesizlikler ve hızla yükselen küresel ısınma gibi temel sorunlar, toplumla doğa arasındaki çelişkilerden değil; insanı, toplumu ve doğayı tahakkümü altına alarak yönetmek isteyen küresel düzeyde egemenlerden kaynaklanmaktadır. Toplum, özünde ekolojik bir olgudur. Ekolojiyle kastedilen ise toplum oluşumunun dayandığı, fiziki ve biyolojik doğadır.

Dünya gezegeninin fiziki oluşumuyla biyolojik oluşumu arasındaki ilişki, her geçen gün daha çok aydınlanmaktadır. Doğadaki evrim bütünselliğinin sanıldığından daha fazla türlerin karşılıklı bağlılığına dayandığı, bugün iyice tespit edilmiştir. Karşılıklı bağlılık yitirildikçe, evrim halkalarında büyük kopuşların doğacağı, bundan da çok sayıda türün devam sorununun ortaya çıkacağıdır. Bu gerçeklik karşısında uygarlığın yarattığı sorun, eğer tedbir alınmazsa, çoktan cehenneme kapıyı araladığıdır. Kanser gibi büyüyen kentler, kirlenen hava, delinen ozon tabakası, hayvan ve bitki türlerinde ivmeli azalış, orman tahribi, akarsu kirliliği, her tarafta çöp dağları, kirliliği bulanmamış suyun kalmaması, anormal nüfus artışı, artık doğayı da kaosla birlikte isyana yöneltti. Açık ki doğayla bütünleştirmeyen hiçbir toplum sisteminin rasyonelliği, ahlaklılığı savunulamaz. Konuyla bağlantısı anlamında, Kadının doğallığı, doğaya yakınlığından ileri gelmektedir. Dolayısıyla kadın özgürlük probleminde olduğu gibi, ekolojik sorunların

çözümü de, ancak kadın özgürlüğü ve çevrenin kurtuluşu amaçlandığında bütünlük kazanabilir. Ancak böylesine bütünleşmiş bir yeni toplumsal sistem mücadelesi, çözüm olabilir.

KOMÜNAL DEMOKRATİK GELENEK VE DEMOKRATİK KONFEDERALİZM

Görüldüğü gibi Kapitalist Modernite şahsında Maddi Uygarlığa karşı, halkların küresel düzeyde ‘demokratik, ekolojik ve cins özgürlüğü’ eksenli bir duruş ve mücadele, geçmiş direnme geleneklerine saygı kadar, geleceğin her zamankinden daha demokratik özgür ve eşit dünyasına götürebilir ancak. Bu nedenle halkların tarih boyunca sergiledikleri daha çok komünal ve demokratik duruş tarzı, kendini kaosu aşabilecek teorik ve taktik yenilemelerle güçlendirmek durumundadır.

Önceki bölümlerde örneklendirildiği üzere eskinin ülke, ulus, sınıf ve din biçimindeki genelleştirici, soyut, ideolojik yanı ağır basan kavramlar temelinde devlet, sosyalizm, ulus, vatanın ve dinin kurtuluşu gibi slogan ve programlarla kitleler ayaklandırılarak, savaşlar düzenlenerek halkların gerçek özgürlük ve eşitlik taleplerine yanıt verilemez. Verilse bile sonuçta hakim sistem içinde erimekten ve onu daha da güçlendirmekten öteye rol oynayamaz.

Bu tespit ve ihtiyaç da en çok bölgemiz Ortadoğu ve ülkemiz Kürdistan için geçerlidir. Çünkü mevcut yaşam, tepeden tırnağa yalan ve zorbalığın örüntüsü içindedir. Binlerce yıllık despotik ve istismarcı yaklaşımların tortularıyla dolu olduğu gibi, kökeni resmen Sümer rahip devletine dayanan 5000 yıllık toplumsal gözenekler, tam ölü denmese de, yaşamsallığın da oldukça uzağında nefes alıp vermektedir. Günümüzde Ortadoğu halkları için ekmek, hava ve su kadar gerekli olan demokrasidir. Çünkü demokrasi dışında hiçbir seçenek -ki tarih boyunca hepsi denenmiştir- halklara mutluluk getirecek yetenekte değildir. Bu halkların başında gelen Kürtler, eğer son derece stratejik bir öge haline gelen coğrafya, tarihsel zaman ve toplumsal özelliklerini demokratik uygarlık lehine seferber edip başarırlarsa, kendileriyle birlikte komşularına ve insanlığa da en büyük iyiliği yapmış olacaklardır.

Tarihte Kürt boylarının rolü, çoğunlukla etraflarında kurulan uygarlıklara karşı dıştan etkileme ve tepkileme tarzında olmuştur. Kendi coğrafyalarında sınırlı sayıda uygarlıksal gelişme yaşamışlardır. Daha çok dıştan gelen istila ve işgallere karşı etnisite “aşiret, kabile boyları” temelinde direnme, varlıklarını koruma ve buna imkan veren işbirliğine girme biçiminde olmuştur. Bu niteliklerini günümüzde de korumaktadır. Ancak yeni bir hamleye girişen küresel Kapitalist Modernite karşısında eski motiflerle direnme, varlık koruma ve işbirliğini geliştirme kolay olmayacaktır. Geleneksel aristokratik işbirlikçi aileler, bu politikayı sürdürmek isteseler de, artık etnisiteyi aşmış demokratik bir halk olarak eski motifler altında ne kendileri yetinebilir, ne şu veya bu güç kontrol edebilir. Dolayısıyla halk olarak Kürtlerin, klasik bir devlet kuramamalarını bir kayıp olarak görmek yerine, bir şans olarak değerlendirmek, toplumsal özgürlükçüler açısından daha gerçekçidir. Bu açıdan süreç, Ortadoğu tarihine daha uygun genel bir demokratik konfederasyonlaşma (Med Aşiretler Konfederasyonu) eğilimini öne çıkarıyor. Önemli olan, tarihsel olarak da halkların temel duruş tarzı olan komünal ve demokratik kimliği, günümüzün bilim ve teknik olanaklarıyla birleştirerek kurumsallaştırmaktır.

Bu bağlamda, Kürt halkının demokratik komünal kültür ve geleneğinin bugünkü adı olan Demokratik konfederalizm ülkede Türkiye, İran, Suriye ve Irak, ülke dışındaysa ilgili devletlere rağmen ve onların onayına ihtiyaç duyulmaksızın oluşturulacak sistemin adıdır. Bu sadece siyasi yönetimde ortak olma ve sadece güncel siyasal sorunları çözecek bir yönetim biçimi değildir. Bundan daha önemlisi ve daha önce gelen ilkesi, egemen sistemlerin ve devlete dayalı sömürgeciliklerin irade ve onaylarına gerek ve ihtiyaç duyulmadan, bir halkın kendi kendisini yönetecek kapasitesini açığa çıkarmasıdır. Halkımızın sosyal, siyasal, dil, kültür, inanç, sağlık ve ekonomik alanlardaki ihtiyaçlarını, kendi öz dinamikleri ve egemen devletlere rağmen

karşılmasıdır. Eşitsizlik yaratan, geri, geleneksel, feodal ve cinsiyetçi ilişki ve yaşam biçimini, kendi iç mekanizmasında düzeltmesi ve özgürlüğü bir toplum yaratılmasıdır. Bunun için demokratik konfederal sistem ve onun temel okulu olan halk meclisleri, Kürt ulusunun kendi demokratikleşme sürecidir.

Toplumun tabandan demokratik örgütlenmesini ifade eden demokratik konfederalizm, en başta da bireylerin daha katılımcı olmasına, irade kazanmasına, bireysel dönüşümü ve şekillenmesine katkı sunacak bir model olarak görülmelidir. Belirli siyasi odakların, partilerin üstten demokratikleşme iddialarının aksine, demokratik konfederalizm demokrasiyi esas olarak toplumun örgütlenmesi ve güç olması olarak gören demokratik bir anlayışın öngördüğü bir modeldir. Demokrasinin halkın kendi kendini yönetmesi biçimindeki genel tanımlanmasına da uygun bir demokratikleşme modelidir. Demokratik konfederalizmin tam ve gerçek demokratikleşmenin örgütlenme modeli olduğu açıktır. Demokratik konfederal kurumlaşmaya doğrudan demokrasi demek de mümkündür. Hiçbir aracıya ihtiyaç duymadan, sorunlara ve siyasete yabancılaşmadan, bireyin ve toplumun demokratik iradesinin işlevsel ve anlamlı olduğu bir demokratik modelin kurumlaşmış adıdır. Toplumun demokratik temelde örgütlenmesinde her yerel birim ve toplumsal kesimin kendi iradesini ortaya koymasına elverdiği gibi, söz konusu toplumsal kesimler ve yerellerin demokratik konfederal biçimde bir araya gelerek birbirlerini tamamlayıp güç oldukları sistemin adıdır. Toplumsal örgütlenmenin konfederal biçimi ve buna dayanan siyasal örgütlenmeler toplumların demokratikleşmesinde ve demokratik reflekslerin gelişmesinde daha etkili rol oynarlar. Bu sistemin her gün yeniden ve yeniden demokratik kültürü derinleştiren ve yaygınlaştıran bir özelliği vardır.

Demokraside fazla iddialı olan Avrupa'da bile kitlelerin siyasete ilgisi azalmıştır. Siyasete karşı bir yabancılaşma yaşanmaktadır. Hatta kitlenin ve toplumun kendisini ilgilendiren kararlara katılımı anlamına da gelen siyaset kötülenir bir konuma düşmüştür. Avrupa'da durum böyleyse, diğer ülkelerde siyasetin fonksiyonunun daha da kötü olduğunu belirtmek gerekir. Demokratik konfederal örgütlenme siyasetin bu düzeyde kötülenmesini ortadan kaldırıp halkın siyasete ilgisini artıracak bir olgudur. Demokratik konfederalizm toplumun ve bireyin doğrudan muhatap olduğu konuları daha yakından takip edileceği bir örgütlenme biçimi olduğundan, toplumun çoğunluğunu örgütlenme potansiyeline sahiptir. Aynı zamanda bu modelde bireyler kararlara katılma ve bu kararları takip etme durumunda olduğundan, örgütlenme ve siyasetin canlandığı bir ortam da ortaya çıkarır. Demokrasi ve demokratik kültür katılım ve örgütlenme ile gerçekleşir ve yaygınlaşır. Dolayısıyla konfederal örgütlenme biçimi katılım ve örgütlenmeyi temsili demokrasiden daha kapsamlı sağladığından, gerçek anlamda demokratik toplum yaratma olanağı verir.

Mevcut temsili demokrasilerde hem sistem hem de onun örgütlenmeleri merkezden aşağıya doğru bir örgütlenme içindedir. Üstte halk değil, siyaset bürokratları ya da profesyonel politikacılar yer almaktadır. Bunlar da halktan kopukturlar. Halktan çok devlete ve onun temel dayanağı olan kesimlere duyarlı davranırlar. Yine bugünkü gibi yönetimlerin hem karar aldığı hem de uyguladığı bir sistem yerine, konfederal örgütlenmede tabanın ve onun oluşturduğu yerel meclislerin daha güçlü konumda oldukları, yönetim yerine geçen koordinasyonların sadece koordine etme ve uygulama ile sorumlu oldukları görülür. Yerellerin bir araya gelerek oluşturdukları bölgesel konfederal sistemlerde de meclisler esas karar gücüdür. Bu meclisler yerellerin kendi inisiyatifiyle yapacağı işlere karışmaz. Belki ortak iradeyle kararlar alabilir, ama uygulama yine yerellere ait olur.

Daha önce tartışılan Demokratik Cumhuriyet teziyse, Kürt halkının egemenliği altında yaşadığı dört ülkede, halen temel hedeftir. Türkiye, İran, Irak ve Suriye devletlerinin, Kürt halkını yok sayan; imha, inkar ve asimilasyoncu politika ve uygulamalarına karşı, Kart halkı da bu devletlerin

demokratikleşmesi yönünde mücadelesini sürdürecektir. Bu mücadele meşru demokratik eylemlerden tutalım, anayasal ve yasal eşitsizliklerin düzeltilmesine, siyasal yönetim erkinde eşit ve adil temsilden, anadilde eğitim hakkına; bölgeler arasındaki ekonomik dengesizliklerin giderilmesinden, kadınlara yönelik cinsiyet ayrımcılığına; tek din ve inancıya karşı, farklı inançların eşitliğine kadar bir çok alanı kapsamaktadır. Bu başlıklar için Kürt halkı, sözü edilen devletlere karşı, bu devletlerin demokratikleşmesi için mücadele de yürütecektir. Bu mücadele ulusların kaderlerini tayin hakkı çerçevesindedir. Dolayısıyla en meşru ve demokratik eylem ve etkinliklerden tutalım, meşru savunma hakkının kullanılmasını da içerir.

Bu açıdan Demokratik Cumhuriyet ve Demokratik Konfederalizm birbirinden kopuk, birbirine karşı iki sistem de değildir. Birbirini tamamlayan süreçlerdir. Demokratik Cumhuriyet tezinde temel amaç ve mücadele, sözü edilen devletlerin demokratikleşmesi ve bunun için yürütülecek mücadeledir.

Demokratik Konfederalizm ise bir kez daha vurgulamak gerekirse Kürt ulusunun demokratikleşme sürecidir. Devletlere ve uluslararası egemen sisteme rağmen, Kürt halkının: “Beni, bana rağmen, irademi yok sayarak yönetemezsin! Kendim, kendi kaderimin efendisi olacağım!” anlamına gelmektedir. Bu nedenle demokratik konfederalizmi tartışırken, dört sömürgeci devletin ve konuyla ilgili diğer bölgesel ve uluslar arası iktidar tekkelerinin durumuna bakarak, “Bu devletlerle demokrasi de demokratik mücadele de olmaz” demek, bu sistemi hiç mi hiç anlamamış olmak demektir. Örneğin Kürt özgürlük hareketi, kadınların özgürlük ve eşitlik mücadelesini bu devletlerin pozisyonuna veya zamanın bir yerinde iktidara ortak olduğunda mı çözecektir? Yoksa hemen şimdi mi? Tek ve egemen dine dayalı yaygın anlayış ve uygulamaları görmezden gelerek; “egemenler dini siyasallaştırıyor ve kullanıyor biz iktidara geldiğimizde tüm dinler ve inanışlar eşit olacak” mı diyeceğiz? Yoksa hemen bugünden başlayarak farklı din ve inanışlara eşit mesafede, saygıda kusur etmeden, reddetmeden ama onların geri ve dogmatik yönlerini de kabul etmeden, her inanışın kendisini özgürce ifade ettiği ve örgütlediği, yeni ve toleransa dayalı bir kültür mü oluşturacağız?

Anadilimizi tanımıyorlar, anadilde eğitim hakkı vermiyorlar diye bekleyecek miyiz? Yoksa yaşamın her alanında; evde, iş yerinde, sokakta, okullarda, dernek ve kurumlarda, basın-yayımda Kürtçeyi konuşma, okuma ve yazma dili haline mi getireceğiz?

İşte bütün bu sorulara verilecek cevaplar, Demokratik Konfederal sistemin ne olup olmadığını da yalın bir biçimde anlatmaktadır. Egemenlerin; “olmaz, vermeyiz, tehliktir, yasaktır” dediği, ama bizim için de olmazsa olmaz ilkelerimizi, devlete ve egemen güçlere rağmen “yarın çok geç, hemen şimdi” şiarıyla hayata geçirmeliyiz.

Statüsü böyle belirlenmiş, kendi iç demokratikleşme sürecini de adım adım işleten bir Kürt gerçekliği, hem demokratik hem özgür ve eşitliğe yakın bir konum kazanmış demektir. Bu açıdan özgür bir Kürt ve Kürdistan için öncelikle gerekli olan, her parçanın ve ülke dışı alanların somut tarihsel, toplumsal özelliklerine uyarlanmış demokratik toplum ve siyaset merkezli toplumsal örgütlenme ve oluşumların gerçekleştirilmesidir.

Özetle sorunlarımızın ve genel anlamda yaşanan kriz ve kaosun sorumlusu olan devlet ve iktidarcı yapılanmalardan beklemek ve istemek yerine, kendi çözümümüzü gerçekleştirmek zorundayız. Bunun pratik anlamı, devleti ve iktidar hiyerarşi içeren anlayış ve yaklaşımlardan en başta zihinsel olarak kendimizi kurtarmaktır. Devleti anlayış ve pratik olarak yaşamımızdan çıkarmaktır. Devlete ihtiyaç duymayacak hale gelmektir. Yaşamın her alanına ilişkin sorunlarımızı, özgücümüz ve çabamızla çözmektir. Aksi halde halkımızın her geçen gün büyüyen sorunlarını sadece ya eski kurulmuş ya da yeni kurulacak devlete bırakmak, bu devletlerin ve sorunlarımızın daha da büyümelerine yol açacaktır. Dolayısıyla her Kürdistan parçasında ve Kürt topluluklarının yoğun bulunduğu komşu metropol kentlerinde, azınlık kırsal alanlarda ve başta Avrupa olmak üzere yurtdışında demokratik bir işleyişi örgüt ve çalışma

tarzında, eylemlilikte gerçekleştirmek temel görevdir.

Halkımız birlikte yaşadığı Kürdistan içi azınlıklar ve gönüllü dostları da içine alma esnekliğini göstererek, kendi taban örgütlenmelerini ve eylemliliğini her şeyin önünde tutmaktadır. Kendi demokrasisini bizzat örgütleyip uygulamaktadır. Mevcut demokratik yasalara bağlı hareket etmek kadar, kendi demokratik kurallarına, tüzük ve yönetmeliklerine göre yaşam ve mücadelesini düzenlemektedir. Başta Avrupa'daki halkımız olmak üzere, tüm parça ve metropollerde kendi öz demokrasisini uygun bulduğu yöntemlerle kurmaktadır.

Tüm bunlar da gösteriyor ki; Kürdistan'ın ve Kürt halkının bulunduğu tüm yaşam alanlarını demokratikleştirilmesi yasal bir sorunun ötesinde, kapsamlı bir toplumsal projedir. Halkın kimliğini ve kaderini belirlemesini inkar eden kesimlere karşı ve onların dışındaki toplumsal kesimlerin kendi ekonomik, sosyal, siyasal iradelerini oluşturma, kurumlaştırma, yönetme ve denetlemelerini içerir. Sürekli işleyen bir süreçtir. Seçimler sadece bu iradenin belirlenmesi için başvuru araçlarından biridir. Esas olarak halkın işlevsel örgütlenmesini, eylemini gerektirir. Dinamik bir siyasal yaşamı ifade eder. Koşullara göre komşu halklarla ortaklaşa bir demokrasi olarak örgütlenebileceği gibi, buna imkan verilmezse kendi öz demokratik sistemi olarak da oluşturulabilir.

Bu açıdan Kürdistan'da demokratik siyaset ve toplum kavrayışı ve dönüşüm çabaları büyük önem taşımaktadır. Özellikle politik olgunun despotik karakteri demokratik kriterlerin kavranması ve uygulanmasını hayati kılmaktadır. Sadece sağ merkez politikalarının değil, sol politikaların çoğunluğu da devlet odaklı, despotik ve rant karakterindedir. Bu temel özellikler, Ortadoğu haklarının neden siyasetten nefret ettiğini de iyice açıklamaktadır. Politikaya yüklenen rol aldatma ve bastırma olduktan sonra, toplumun politika dışında kalması, daha doğrusu tahakkümcü politikanın nesnesi haline gelmesi kaçınılmaz olmaktadır. Politikanın bu yabancılaştırmasını aşacak en iyi yöntem, demokratik toplum amaçlı ve eksenli demokratik siyaset yapma sanatıdır. Demokratik politikayı teorik ve pratik olarak esas almadan, tüm toplumsal grupların içinde yürütülecek çabalar, aldatıcı olmaktan kurtulamaz. Burada iyi niyet fazla anlam taşımaz. Platonik halk bağlılığıyla demokratik politika sanatı arasındaki bağı ve farkı iyice görmek gerekir.

TEMSİLİ KATILIM VE DOĞRUDAN KATILIM

Bunun içindir ki Demokratik konfederalizm, halkın iradesini yani bizzat doğrudan katılımını esas alır. Bu, 4 ya da 5 yılda bir seçilen ve bir daha geri çağrılmayan, denetlenemeyen ve seçenlerin çıkarına tamamen ters hareket eden temsilciler yoluyla ve dolaylı olarak değil, halkın tartışma, karar ve uygulama süreçlerine doğrudan katılımını ifade eder. Demokratik Konfederalizm özü itibarıyla geniş kesimler ve toplum adına temsili demokrasiyi reddeder. Onun yerine mümkün olan en fazlasını kapsayacak şekilde, doğrudan katılımı esas alır. Toplumlara bir veya birkaç kişinin temsil etmesi, demokratik bir yöntem değildir. Çünkü modern demokrasilerin çokça övüldüğü ve kutsadığı temsili demokraside, birey dört veya beş yılda bir oy vererek “demokratik sürece” katılmaktadır. Aslında temsilci denilen milletvekili, senator, belediye başkanı, belediye meclisi veya muhtar kendisine oy verenlerin iradesine dört veya beş yıl boyunca ambargo koymaktadır. Çünkü bu temsil tarzında temsilciler, merkezde egemenlerle ve hiyerarşik mekanizma ile daha yoğun ilişki içinde iken, halkla ilişkileri zayıf ve sınırlı bir düzeydedir. Dolayısıyla temsili demokrasilerde birey, sandığa oyunu attığı an, özgürlüğünü de bırakmaktadır. Artık seçim döneminden önce kimse bireylerin ve toplumun ne düşündüğünü, ne istediğini, ihtiyaçlarını ve önceliklerini sorma gereği bile duymamaktadır. Vatandaş, bir oy makinasına indirgenmiştir. Yani siyaset bizzat insanların yaptığı bir şey değil, başkaları tarafından insanlara yapılan bir şeydir. Temsili demokraside insan siyasetin öznesi ve belirleyeni değil, basit ve

etkisiz bir araç konumundadır. Yine temsili demokraside toplumun gündemini toplumun kendisi değil, devlet güdümlü çeşitli kurum ve araçlar belirler.

Oysa bir toplumun özgürlük düzeyi, kendi gündemini kendisinin belirleyip belirleyememesinden geçer. Bunun somut ve pratik ifadesiyse başta siyaset olmak üzere ekonomik, sosyal, kültürel, sanatsal, eğitim, sağlık, sportif, çevre vb. yaşamın tüm alanlarında, halkın sorunlarını çözmesi için kendini örgütlemesidir. Burada yaşına, cinsine, sayısına, din, dil, renk ve etnik farklılığına bakılmaksızın her birey ve grubun iradesi esastır. Her bireyin en az bir örgütlenmede kendini ifade etmesini ve katılımını içerir. Bu yüzden de geniş ve konularına bağlı olarak, çok sayıda örgütlenmelere gerek vardır. Çünkü demokrasiler, en örgütlü toplumu gerektirir. Örgütler, toplumsal taleplerin dile getirilmeleri için vazgeçilmezdir. Örgütlenemeyen toplum demokratikleşemez. Örgüt çokluğu kadar örgüt içi demokrasi de en az genel demokratik kriterler kadar vazgeçilmezdir. Örgütlerin demokratik oluşum ve yönetimleri esastır. Örgütleri demokratik olmayan halkların demokrasileri de olamaz. Demokrasinin güvencesi de, kesintisiz ve doğrudan katılım mekanizmalarıdır.

Demokratik Konfederalizmde asıl irade, yani karar mekanizması geniş halk kesimleridir. O halde, en tabandan başlayarak, kararların çıkması ve her bireyin kendini karar ve irade gücü haline getirmesi, yani özne olması esastır. Çünkü demokratik konfederalizm, özgür ve demokrat bireylerle ancak kurulabilir. Özgür birey, iktidar ve devletle bağı aramaz, toplumla kurulmuş bir bağı vardır. Karar süreçlerine kendini katarak, bunu üzerinden topluma katılım sağlar. Özgürlük, birileri tarafından birilerine bahşedilen bir nimet olmadığına göre, güdümlü kalınmadan kendini katmak, tek tek bireylerin ve böylece de halkın nesne değil özne olmasını getirecektir. Bu açıdan Demokratik Konfederalizm için soran ve sorgulayan, hesap veren ve soran katılımcı bireylere ihtiyaç var. Bu nedenle bireyin düşünme, söz, irade özgürlüğü her koşul altında korunmalıdır. Ancak toplumsallıkla bireysellik arasındaki optimal noktayı yakalamak, temel bir amaç olmalıdır. Birey özgürlüğünden geçmeyen bir toplumsal özgürlük ve toplumsal özgürlüğe dayanmayan bireysel özgürlük, en sonunda kaybetmeye mahkumdur. Temel insan hakları toplum olma hakkına saldırmadan, onunla ancak varolabileceğini bilerek, aşırı bireyci, toplum dışı, sorumsuz eğilimlere kapılmadan değer kazanabilir.

Diğer yandan demokrasilerin eylem tarzını kavramadan, işleyişi geçerli kılmak güçtür. Eylemsiz demokrasi, sessiz insan gibidir. Eylem demokrasinin dilidir. Halkın her hareketliliği, örgütlerin her faaliyeti bir eylemdir. Basitten karmaşığa doğru gösteri, toplantı, yürüyüş, seçim, miting, protesto, grev, şartları doğduğunda yasal direnme ve ayaklanmalara kadar eylemler dizisi, yerinde ve zamanında sergilenmeden demokrasiler yürütülemez. Özellikle halkın temel talepleri göz ardı edildiğinde, demokrasinin birçok kurum, kural ve amacı tahrip edildiğinde, eylemler zorunlu çözüm araçlarıdır. Eyleme geçmeyi başaramayan bir halk ve örgüt demokratikleşemez. Eylem yeteneğini gösteremeyen bir halk ve örgüt, aslında ölmüştür. Eylemlerin örgütlerle mümkün olduğu, örgütsüz eylemliliğin boş ve başarısız kalacağı açıktır. Halklar ne kadar örgütlüyse o kadar eylemli olurlar. Vesayet demokrasisinde halkı, halk adına başkaları yönettiği için oy atma dışında halka bir rol biçilmez. Halkın eylem yapması hoş karşılanmaz. Oysa siyaset eylem demektir. Eylemin olmadığı yerde siyaset de yok demektir.

Demokratik konfederal sistemde siyaset, egemen sistemden kaynaklanan çelişki ve sorunları gizleme, örtme veya uzlaştırma aracı değil çözüme aracıdır. Çözüm söz konusu olduğunda da kitlelerin eylem yapma irade ve inisiyatifi, o topluluğun demokratik bir kültüre ulaşmış olduğunu gösterir. Temsili demokrasinin, insanları koyun sürüsü gibi gören, itaati ve kaderine razı olmayı üstün bir mezyet sayan aldatici yaklaşımına karşı, demokratik konfederal sistemin özgürlük ölçüsü, birey ve toplumun haksızlık ve adaletsizliklere karşı gösterdiği tepki ve toplumsal eylemlerdir. Kısacası siyaset, sırça köşklerde bir takım araçlar, vekiller, vasiler

tarafından değil; bizzat halkın kendisi tarafından sokak ve meydanlarda yapılandır. Çünkü bu tarz eylemlerde halkın kendisi, hiçbir aracı ve temsilciye gerek duymaksızın, aleni bir şekilde ve topluca irade beyanında bulunmaktadır. Ne istediğini, ne istemediğini kendisi söylemektedir.

AVRUPA'DAKİ HALK GERÇEKLİĞİMİZ VE MECLİSLER

Tabi tarih boyunca her yeni oluşum süreçlerinde yaşandığı üzere, Demokratik Konfederalizmin inşası ve geliştirilmesinde de, başlıca rol inançlı ve iradeli kadroların rolü öne çıkmaktadır. Çünkü kendiliğinden hiçbir şey olmaz. Her şey bilinç ve örgüt çalışmasıyla gerçekleşir. Bu bakımdan halkı örgütleyebilmek ve eyleme çekebilmek için her şeyden önce bu görevi yürütmek üzere, kadroların demokratik konfederalizm anlayışıyla örgütlenmesi gerekir. Demokratik Konfederalizmin kadrosu, onunu zihniyetini ve program esaslarını en iyi özümseyen ve tam bir coşku seli halinde pratiğe aktarmaya çalışan militanları ifade eder. Dönüşümün öncü ekibidir bir anlamda. Teori ile pratik bağını kurabilen, kitlesel örgütlenmeye etkinliği buluşturup yönetebilen özellikleri taşımak durumundadır. Ayrıca toplumsal ahlaki ve politikanın yaratıcılığını, sanatkar düzeyinde şahsında birleştiren kimliktir. Bu tanımlamaya dayanarak, özellikle Avrupa'da Demokratik Konfederalizmin uygulanma biçimi olan Halk Meclisleri pratiğine baktığımızda, kadroya ilişkin birçok olumlu ve olumsuz öğeyi iç içe görmekteyiz. Eğer bugün bu yönlü eksik de olsa gelişmeler hala yaşanıyorsa, bu en başta kadroların çabasına bağlı olduğu gibi, tam başarıya gidememesinde de yine kadronun bu bakımdan yetersiz anlayış ve yaklaşımı önemli olmaktadır. Bu sorunun çözümü en başta kendini zihin ve yürek olarak buna yatırmaktan geçer. Aksi halde yeni tıkanmalar doğacaktır. Çünkü Demokratik Konfederalizmin kadrosu olmak bir aşk, bir tutku işidir. Onun kişiliğini, ilişki ve davranışlarını yaşamın her alanında kendi şahsında somutlaştırması gerekir.

Çok iyi biliniyor ki, toplumsal örgütlenmeler toplumsal ihtiyaçlardan doğar. Toplumun ihtiyaç duyduğu doğrultuda uygun araç ve yöntemleri oluşturularak örgütlenir. Toplumsal ihtiyacın bittiği anda ya kendisini yeni istemler biçiminde değişime uğratar ya da kendisini fesheder. Değiştirme gücünü gösteremeyen, istem ve koşullar doğrultusunda kendisini yenilemeyen güçler ya aşılır ya da marjinalleşir. Çünkü değişen toplumsal ihtiyaçlar yeni örgütlere, örgütlenme biçimlerine gereksinim duyar. Aksi durum aşılmayı, kendisi olmaktan çıkarak özüne ters düşmeyi, başka bir biçime dönüşmeyi getirir. Toplumlar sürekli arayış içerisindedir. Bilinç ve birikim düzeyi geliştikçe yeni arayışlar, yeni oluşum ve örgütlenmeleri bağrında yaratır. Dolayısıyla, her toplumsal örgütlenme sürekli özünde yeni koşullar karşısında yeni oluşumları yaratmak zorundadır. Toplum ve insan sürekli aynı düzeyde, tek düze bir biçimde yaşamını sürdürmez. Günümüzde insanlığın geldiği düzeyle ele alındığında, demokratik ve özgürlükleri dışalayan hiçbir oluşum ve örgüt yaşam şansı bulamaz. Bu bağlamda, tüm toplumsal örgüt ve örgütlenmeler, demokrasi ve insan haklarını geliştirmek, ona donuk projeler üreterek, söz, karar mercilerinde tüm toplumu katmak zorundadır. Sistemin adı ne olursa olsun, insanlığın birleştiği, hak, hukuk, insan hakları, demokrasi ve özgürlük alanını geliştirmek zorundadır. Onun dışında kendisini yaşatsa bile topluma öncülük yapma gücünde olamaz. Verili sistemlerin pratiğinde bi gerçeklik ortaya çıkmıştır. Hele Özgürlük Mücadelesi gibi, insanlığa öncülük iddiasında olan, felsefesinin temeline insanı oturtan bir hareket, bu kavramları daha radikal uygulamak zorundadır. Özgürlük Hareketi de, bu ekseninde değişen koşullara göre kendisini yeniden örgütlemiştir. Ancak şu gerçeği de önemle belirtmek gerekiyor. Demokratik konfederal sistem ve buna bağlı olarak halk meclisleri düşüncesi; bir iki günde kendiliğinden veya tesadüfen oluşmuş teorik bir arayış değildir. Kürt Özgürlük Hareketinin ortaya çıkış nedeni de felsefesi de esas olarak Kürt halkını söz, tartışma, karar ve irade sahibi yapma mücadelesidir. 30 yılı aşkın mücadele, dirilişi ve uyanışı büyük bedellerle ve kazanımlarla yeni bir aşamaya taşımıştır. Bu aşama, kendi kaderimizi belirleme ve inşa aşamasıdır. İnsandan söz edildiğinde de artık Kürt

halkının destekçi konumu yerine, bizzat kendi kendisini yönetebilme kapasitesi önem arz etmektedir. Özgürlük hareketi, halkımızın yaşadığı tüm alanlarda, insan merkezli bir örgütlenmeyi esas alırken, Avrupa’da da Halk Meclisi çalışmalarının en iyi örgütlenme biçimi olacağı gerçekliğine ulaşmıştır.

Bundan hareketle, Avrupa’daki halkımızın özgürlük ve demokrasi mücadelemizin gelişimiyle paralel, artan ve değişen ihtiyaç ve talepleri de gözardı edilmemelidir. Yani halkımızın 30, 20, 10 ve hatta 5 yıl öncesi gibi olmadığını, siyasal, sosyal, ekonomik ve kültürel açıdan ciddi yenilenme ve değişimler geçirdiği gerçeğine göre tanım ve tespitlerimizi yapmalıyız. Avrupa’daki halkımız, 30 yıllık mücadeleye her anlamda katkıda bulundu. Örgüt sistemimiz, özgürlük ve demokrasi mücadelemizin ihtiyaçları ekseninde örgütlendirildi. Kendi zemini içinde doğaldı. Mücadelemizin gelişimi, yaratılan değerler Kürt toplumunda bir değişim dinamiği de yarattı, halkımızın ihtiyaç ve taleplerinde değişimler yaşandı. Yaşamın her alanına dönük bir yenilenme, bilinç ve zihniyette gelişim yaşandı. Bir anlamda sadece mücadelenin ihtiyaçları değil, yaşadığı ülkede siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik örgütlenme ihtiyacı duymaya başladı. Diğer bir deyişle, ağırlıklı olarak 1990’larla birlikte savaşın mağdurları olarak Avrupa’ya savrulan halkımız, zamanla yaşamını burada örgütledi. Bir yüzü ülkeye, mücadeleye dönük iken, diğer yüzü de yaşadığı ülkede ekonomik, siyasal, sosyal, kültürel değişim ve sorunlarla karşılaştı, karşılaşıyor. Doğal olarak da buradaki yaşamın örgütlenmesinde ciddi bir yoğunlaşma ve emek sahibi olunuyor.

2000’lere kadarki örgütsel sistemimiz, bu anlamda ciddi bir gelişme yaratırken, sonrasında Avrupa’daki halkımızın istem ve taleplerine, yaşamlarının örgütlenmesine yeterince cevap olamadı. Burada yaşayan halka dönük projeler örgütlenilemedi. 2000’lerle birlikte bu ihtiyaç kendisini fazlasıyla dayatmış/dayatmaktadır. Dolayısıyla yaşamın örgütlenmesi ve ihtiyaçların açığa çıkarılarak, ciddi bir yoğunluğu ifade eden Kürtlerin örgütlü bir güç olarak, buldukları ülkede dikkate alınan, politikada etkileyen ve etkilenen olmaları vazgeçilmez bir zorunluluktur. Bu örgütlülüğün sağlanamaması, Kürtlerin kendi gerçeklerinden kopuşu, kendisi olmaktan çıkışı, yitip gitmesine yolaçacaktır.

Bunun yanında Avrupa’da siyasal, ekonomik, kültürel, sosyal örgütlülükleri Kürtlerin yaşamına dönük alınacak her karar ve uygulamada söz sahibi olmalarını doğuracaktır. Yine kültürel ve moral değerleriyle, ulusal bağlarında bir birlikteliği, aynı ruhsal şekillenme ve dayanışma bağını da yaratacaktır. Bir anlamda ulusal ve onun yarattığı maddi ve manevi değerlerin de yaşatılmasına yolaçacaktır. Bu açıdan hem Özgürlük mücadelesinin yarattığı olumlu değişim ve dönüşüm, hem de mücadeleye karşıt güçlerin yönelimlerinin neden olduğu olumsuz etkilenmeler altındaki Avrupa’daki halk gerçekliğimize, hala yıllar öncesinin örgüt, kurum ve ilişkilene anlayışı ve yöntemleriyle yaklaşamayız.

Halk Meclislerinin inşası, yani halkın değişik kesimlerinin demokratik örgütlenmeye çekilmesi, bunun için eğitilip bilinçlendirilmesi, Avrupa’da dönemin en temel görevlerinin başında gelmektedir. Bu konuda hiçbir gerekçeye sığınmadan, önümüzdeki süreçte hızla bu tür meclisleri oluşturmak ve işler hale getirmek, en acil bir ihtiyaç ve görevdir. Bunun da yolu, şu ya da bu yapay grup ve denge adına öne çıkan ve çıkartılan temsilciler aracılığıyla değil, her bireye doğrudan direkt ulaşma ve ilişkilene mekten geçer. Çünkü insanları sadece bölge, parça, aşiret, aile, din, mezhep, cins ve yaş gibi kategorilere sıkıştırılan yapay gruplaşmalarla tanımlamak, ele almak ve yaklaşmak, sadece karşıtlarımızın halkımızı parçalayıcı ve çıkarıcı politikalarına hizmet eder. Bireyi sadece sözkonusu yapay gruplaşmaların bir mensubu olarak gören toptancı yaklaşım yerine, birebir ilişkilenemeyi esas almak, aynı zamanda demokratik konfederal anlayış ve yaklaşımın esasıdır. Bunun açık anlamı; örneğin aileye sadece baba veya koca üzerinden,

dinsel-mezhepsel farklılıklara sadece cemaat önderleri üzerinden, ya da farklı bölge ve aşiret mensuplarına geleneksel olarak öne çıkmış birkaç kişi üzerinden değil, direkt ve doğrudan aileyle kadın ve her çocukla, din, mezhep, bölge ve aşiretse her üyesiyle de tek tek ve birebir ilişki kurmaktır. Doğru olan, demokratik ve özgürlükçü olan, örgütsel ve kitlesel olarak büyüten ve kazandıran bu tarz, özgürlük hareketimizin çıkışından itibaren esas aldığı Önderlik tarzıdır. Bunun güncel olarak örgütsel ve somut ifadesi, Halk Meclisleridir. Yerelde, toplumun tüm kesimlerinin ve tek tek her bireyin bir şekilde doğrudan katılım yoluyla örgütlendiği Halk Meclisleri çalışması, dolayısıyla temel çalışmamızdır. Tek tek alan ve bölgeler olarak, başarı ya da başarısızlığımız, toplumun her kesiminin ve tek tek her kişinin örgütlendiği bu çalışmayı, ne kadar geliştirdiğimize bağlı olacaktır. Çünkü örgütsel büyüme de, maddiyat da, kitlesel açılım da, eylemlerdeki artış da birebir bununla bağlantılıdır. Dolayısıyla hiçbir görev bundan daha anlamlı, hiçbir çaba da bundan daha kutsal değildir ve olamaz.

Ancak bununla birlikte Halk Meclisleri çalışması, günü birlik ya da bugünden yarına gerçekleşecek bir dönem çalışması gibi değil; temel ve stratejik bir çalışma olarak ele alınmalıdır. Özellikle bunun mantık ve zihniyetinin tam anlaşılması, kavranması ve özümsemesi, işlerin büyük oranda kolaylaşması demektir. Çünkü Halk Meclisi sistemi, doğrudan demokrasinin pratikleşmesidir. İdeolojik perspektifini, demokratik konfederal sistemden almaktadır. Dönemsel, salt mücadelemizin ihtiyaçlarını karşılayan, örgütsel genişlemeyi amaçlayan bir sistem değil, temel, stratejik ve halkımızın yaşamsal sorunlarını çözmeyi hedefleyen bir modeldir. Kürt Halkının siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik sorunlarını, kısacası yaşamın her alanına ilişkin bir çözüm projesidir. Dolayısıyla da Demokratik Konfederal sistemin örgütlenmesi olan Halk Meclisi çalışmalarının zihniyet, bilinç ve mantığının anlaşılması, başarının anahtarıdır. Bu konuda halk meclisi çalışmasına inançsızlık, kendini katmama, devletçi-iktidarcı mantığın aşılması kadar kavramama, gerçekliği tahlil etmeme ve özümsememe durumu, meclislerin pratikleşmesinin önünde engel olacaktır. Bununla birlikte, bu çalışmayı bugünden yarına gerçekleştirecek, verili, hazır bir sistem olarak algılayıp yaklaşmak, uzun vadede meclislerin gelişmesinin önüne geçecektir. Bu anlamda uzun vadeli ve sürekli ilerleyen, gelişen, tecrübe ve birikimlerle kendisini yenileyen bir sistem olarak görmek ve her alanda kendini katarak ilerlemeyi sağlamak, meclislerin örgütlenmesinde önemli bir rol oynayacaktır. Ancak bu, halk meclisi çalışmasını erteleme ve zamana yayma olarak da anlaşılmalıdır. Avrupa'da Halk Meclislerini örgütlemeye, henüz çok yetersiz ve zayıf bir konumda olmamızın nedeni de bu tam özümsememe gerçeğidir. Kaç yıl geçmiş olmasına rağmen, geliştirilen meclisleşmeler zayıftır. Bu konuda henüz tereddütler yaşanıyor ve pratik adım atılmıyor. Ya derme çatma bir şekilde özü ve mantığından kopuk olarak oluşturuluyor ya da ertelenerek zamana yayılıyor. Eskiden kopmama yaklaşımı buna neden olmaktadır. Bu konuda hem tutuculuk hem de devletçi iktidarcı zihniyet aşılamadığı için bu yapılamıyor.

Bir kere oluşturulan ve oluşturulacak olan Halk Meclisleri, halkın her alandaki sorunlarının çözümünde birinci derecede sorumludurlar. İşsizlik, kimlik arayışı, Avrupa kültürüyle kendi kültürü arasında sıkışma, yabancılaşma, dayanışma ve toplumsallıktan koparak içine kapanma, bunalım, yalnızlıktan kaynaklı psikolojik sorunlar, gençliğin giderek kaybolması, dışlanmışlık vb. sayabileceğimiz daha birçok sorunla karşılaşılıyor. Bu anlamda meclislerin toplumumuzun bu sorunlarını çözecek projeleri örgütlemeleri, meclisleri gerçek kimliğine kavuşturacaktır. Kültürel, sanatsal, ekonomik, eğitim, sosyal danışmanlık hizmetleri vb. projelerin geliştirilmesi, meclislere önemli bir işlev kazandıracaktır. Ancak mevcut pratiklerimiz, böyle anlayıp böyle yaklaşmak yerine, eski işleyişin basit bir tekrarına girerek, bürokratik bir tarzda üstte kalmakta ve yetki-mevki çelişki ve çatışmasına düşmektedirler. Vurgu yapılması gereken bir nokta da, meclis düzeninde örgütlenme ve çalışmaya uyum sağlamada, ciddi eksikliklerin yaşanmasıdır. Yani örgütlenme deyince, daha çok devletçi modeller ön görülmektedir. Çünkü böyle alışılmıştır. Yani

daha fazla yürütmeye, uygulamaya dayanan, daha az karar gücünü öngören örgütsel modeller öne çıkmaktadır. Oysa demokrasi; karar gücünü, katılımı, herkesin iradesini göstermesini esas alır, öne çıkartır. Çünkü bir kere, herkes bilir, anlar, bilinçli hale gelir; ikincisi, kendisi katılmış, görüş belirtmiş, alınan kararda kendisi de pay sahibi olmuş olur ki, yani ne yapılması gerektiğini benimsemiş, ikna olmuş olur. Dolayısıyla bilen ve ikna olan, kabul eden kişinin pratikleştirme, uygulama gücü de her zaman fazla olur. Bir kişi ya da örgüt bilmediği ya da benimsemediği kararı elbette güçlü, başarılı, etkin bir biçimde uygulamaz. Bu bakımdan da meclis, her toplumsal kesimin, hatta her bireyin görüş, öneri, iradesini katma yeridir. Bu yüzden seçilmiş halk temsilcilerinden oluşan meclisleri karar gücü haline getirmek, her kesimi bu karar organına ve karar süreçlerine katmak, çekmek, yürütmeyi bu kararlar organınca belirlemek ve pratik faaliyetleri ve yetersizliklerini denetleyip, eleştiriden geçirerek, hata ve eksiklikleri düzeltip, daha da yetkin hale getirmek gereklidir.

Bir diğer önemli husus da, demokrasinin derinleşmesinde farklı kültürlere saygı, farklı kültürleri kabul etmek ve bu kültürlerle birlikte yaşamayı öğrenmektir. Çünkü Halk Meclisi çalışmasında, farklılıkların kendisini özgürce ifade etmeleri önemli bir husustur. Karşılıklı hoşgörüyü dayalı olarak, her toplumsal kategorinin iradeli ve katılımcı, söz, karar ve pratikleşme gücü olması vazgeçilmezdir. Tabana dayalı demokrasi sadece toplumu güç yapmaz; aynı zamanda tabandaki tüm toplumsal kesimlerin etnik, dinsel ve kültürel farklılıklarını kabul ederek demokrasiyi zenginleştirip radikalleştirir ve derinleştirir. Kültürel zenginliğin demokratik yaşamda ağırlığını hissettirmesi, demokrasinin içeriğinin kapsamlılaşmasını ve derinleşmesini beraberinde getirir. Dinsel bağnazlık ve milliyetçiliğin demokrasi önündeki en temel etken olduğu dikkate alınırsa, kültürel zenginliklerin bir arada yaşaması ve buna dayalı bir yaşamın olması demokratik kültürün derinleşmesinin en somut göstergesidir. Derin demokrasi demokratik kültürle kopmaz bağ içinde geliyecekse, demokratik kültürün oluşmasına yol açan farklı kültürlerin etkin hale getirilmesi, demokrasinin derinleşmesi ile sonuçlanır. Kültürler etnisitenin, komünal demokratik yaşam ortamında ortaya çıkan insanlığın en büyük zenginlikleridir. Kültürler komünal demokratik yaşam ortamında oluştuğundan, her kültür demokrasinin ve demokratik kültürün zengin bir biçimini bağrında taşır. Her kültürde istisnasız tarihsel temeli olan demokratik değerler vardır. Bu nedenle kültürler özgürlük ve demokrasiye zenginlik kattığı gibi, farklı demokratik değerler nedeniyle demokrasiyi geliştiren ve derinleştiren özelliklere de sahiptir. Dolayısıyla demokrasisini derinleştirmek isteyenler, farklı kültürlerin özgürlüğünü engelsiz kabul eden ve bu kültürlere destek verenlerdir. Hoşgörü de, demokratik zihniyetin özümsemesiyle kazanılır. Öte yandan Halk meclislerinde özgünlükler ve karşılıklı bağımlılık ilişkisi de esastır. Her toplumsal kategori özgünlükleriyle vardır. Karar, pratikleşme ve dolayısıyla iradeleşmede özgürdür. Ancak genel topluma karşı sorumluluğun gereği olarak paylaşım, ortak etmede, kaos ve keşmekeşliğin giderilmesinde, karşılıklı bağımlılık ilkesini gözetir. Tıpkı tespih taneleri gibidir. Yani aynı pota altında birleşir, karar ve planlamalarını ortaklaştırır. Farklılıkların bir arada olma koşulu ve güvencesi, tüm kategorilerin birleştiği, üzerinde anlaştığı, bir anlamda sözleştiği tüzük ve programdır. Demokratik Konfederalizm ile Halk Meclisi program ve tüzüğünü kabul eden, pratikleştiren her birey, örgüt, kurum, etnik ve kültürel azınlık, sivil toplum örgütleri ve değişik örgütlenmeler yer alabilir.

Halk meclislerinde önemli bir husus da, iktidar ve hiyerarşiye yaklaşımdır. Halk doğası gereği iktidarla uğraşmaz. Çünkü iktidar, bir sınıfın veya kategorinin hakim, hükümlan olmasını getirir. Ancak halkın sorunu birilerine hakim olmak değil, kendi siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik yaşamını örgütlemektir. Dolayısıyla, iktidarla ilişkisi olmaz. Meclis çalışmalarında iktidar ve hiyerarşi ortaya çıktığı andan itibaren, demokratik kültür ve yaşamın olanakları da ortadan kalkar. Meclislerde her kategorinin, özgünlüğün gücünü ve iradesini açığa çıkarması esas iken, özgünlüklerin karşılıklı bağımlılığı, koordinasyon biçiminde örgütlenmeyi zorunlu kılar.

Toplumsal kategoriler birbiriyle hiyerarşik bir bağ içinde değil, karşılıklı bağımlılık ve eşgüdüm halinde çalışmayı gerektirir. Buna karşılık hiyerarşik örgütlenmeye iktidarı, iktidar da birilerinin sömürülmesini, üstten alta doğru bir örgütlenmeyi, bir kesimin yönetmesini, bir kesimin de yönetilmesini doğurur. Oysa Demokratik Konfederalizm ruhu, her türlü iktidarcı, milliyetçi, etnik ve cinsiyetçi eğilim ile sahiplerini beslemenin tersi olarak, tüm özgünlük ve farklılıkların demokratik bir biçimde, birbiriyle yaşamasını, eşit ve özgür paylaşımı gerektirir. Bu anlamda Meclislerin işleyişi alttan üste doğru, yani en küçük birimden başlayarak üste doğru işler. Meclislerde en alt birim, en çok yetkiye sahip olandır. Yerelden başlayarak üste, daha genele ulaştıkça yetki ve karar mekanizması daralır. Esas ve temel kararlar yerelde çıkar, üste doğru çıktıkça da koordine, eşgüdüm çalışması devreye girer. Daha somut bir ifadeyle, yerleşimden başlayarak bölgeye, bölgeden daha büyük alanlara gidildikçe meclislerin gücü azalır. Bölge ve daha yukarıdaki meclisler, idare ve koordinasyon işlevi görür. Bölge meclisleri, ancak ortak alanları ilgilendiren kararlar alabilirler. Onun dışında yereldeki tüm kararlarda, asıl söz sahibi olan alan meclisleridir. Alan meclislerinin içinde de komisyonlardır. Çalışmalar komisyonlar biçiminde yürütülür. Özgün komisyonları ilgilendiren çalışmalara ilişkin kararlar, iç toplantılarda alınır. Görüş, öneri ve planlamalarla tüm delege ve bileşenlerin katıldığı meclis toplantılarında ortak iradeye dönüşür. Bu anlamda meclisler, asıl denetim mekanizmasıdır. Ve irade gücü önemli bir husustur. Hem meclis üyesi ve delegelerin kendini irade sahibi görmesi, düşüncesini özgürce ifade edip katılım sağlaması hem de pratikleşmesi, meclislerin gelişiminde önemli bir role sahiptir. O bakımdan halkın karar gücünü yadsıyan, zayıflatan anlayışlardan uzak durmak, kendimizi bu konuda eğitmek; dolayısıyla demokratik konfederalizm sistemini özümsemek ve hazmetmemiz gerekir.

Meclislerin inşasında önemli bir konu da, kadın ve gençliğin öncülüğü ile her alan ve aşamada örgütlenmeleri sorunudur. Kavram olarak hep kadın ve gençlik öncülüğü denilse de, ancak bu yeterince anlaşılmamakta ve özellikle de pratikleştirmede zayıf kalınmaktadır. Kuşkusuz kadın ve gençlik, ancak Demokratik Konfederalizm ilkeleri temelinde ve en geniş biçimde kendini örgütleyerek, bu öncülük görevini yerine getirebilir. Bu öncülük, sadece teorik ve söylemde bir öncülük değildir; bir örgütsel öncülüktür. Örgütsel öncülüğün gereklerinin yerine getirilmesi de ancak kadın ve gençlik kitlesinin, Demokratik Konfederalizm çizgisinde ve her alanda en güçlü, yaygın örgütlenmeye kavuşturulmasıyla mümkün olur.

Kadın ve gençlik, halk meclisleri içinde sadece ilgili özgün komisyonla sınırlı değil, meclise damgasını vuracak düzeyde yer almalıdır. Bu açıdan da halk meclisleri oluşturulacak alan ve bölgelerde öncelikle kadın ve gençlik meclisleri oluşturulmalı, daha sonra genel meclisin oluşumuna gidilmelidir. Kadın ve gençlik meclislerinin varlığı, bölge halk meclisiyle çelişmez. Bu konuda elbette birincil görev kadrolarımıza, kadın ve gençlik örgütlerimize ve çalışanlarımıza düşüyor. Ancak genel tüm örgüt, kurum, birlik ve kadrolarımız da, kadın ve gençlik öncülüğünün örgütlenilerek gerçekleştirilmesinden sorumludur. Bu konuda gerektiği kadar çalışma yürüterek, plan, proje, düşünce üretmek, gerektiği yerde eleştiri, uyarı, öneri ortaya koyarak, kadın ve gençlik örgütlülüğünün her alanda, başarıyla geliştirilmesine katkı sunmakta, hizmet etmek üzere herkes, her kadro elbette görevlidir ve çalışma yürütmek ile sorumludur. Bunun pratik anlamı, kadın ve gençlerin sadece meclis çalışmasının tüm aşamalarında tartışma, karar ve uygulama süreçlerine öncü düzeyde katılmaları ve katılımlarının sağlanmasıdır.

Meclis çalışmalarımızda dikkat edilmesi gereken bir diğer husus, izlenecek kitle çizgisi konusundadır. Bu da stratejimizin temel bir unsuru olmaktadır. Nitekim kadın ve gençlik öncülüğü sistem açısından stratejik olarak esas alınıyor, ama bu sadece genel bir kavram değildir. Kadın ve gençlik öncülüğü, ancak gerçekten özgürlüğe ve demokrasiye ihtiyacı olan kadın ve gençlik kesimlerine, halk kesimlerine inilerek yapılırsa, sistemin ayakları doğru oturmuş olur. Yani değişik kesimlerin sistemin örgütlenmesindeki yerleri, rolleri, sorumlulukları farklıdır.

Örneğin hiç kimse ağalara, beylere dayanarak kadın özgürlüğüne, demokrasiye ve ekolojik sisteme dayalı Konfederalizmi ve onun pratik biçimi olan halk meclislerini inşa edemez, demokratik direniş örgütleyemez. Topyekün imha saldırılarına karşı direnmek ve onu yıkmakla yükümlü olan demokratik halk örgütü, egemen kesimlere dayanarak inşa edilemez. Çünkü sözü edilen kesimin ne böyle bir ufku ve ilkesi ne de özgür-eşit yaşama bilinci ve istemi vardır. Demek ki halk meclisleri çalışmasında, öncelikle doğru bir kitle çizgisine sahip olmamız gerekmektedir. Kadın ve gençlik öncülüğüyle birlikte, meclis çalışmamızın birincil alanı olarak; en çok ezilen, en çok yoksul olan, işçi, memur, işsiz kesimleri esas almamız gerekir. Çünkü bu kesimlerin herkesten çok özgürlüğe, eşitliğe, demokrasiye ihtiyacı vardır. Halk örgütlenmesinde en fazla bu kesimler çıkar sağlayabilir. Bu kesimler, inkar ve imha amaçlı saldırılar karşısında en fazla direnebilir. Ancak bu diğer toplumsal kesimleri reddetmek anlamına gelmez. Demokratik halk gerçekliği çizgisi temelinde, elbette diğer bütün yurtsever demokrat kesimleri de, kendi örgütlenmeleriyle kendi iradelerini demokratik ölçüler çerçevesinde yansıtabilecek şekilde, Halk Meclisleri inşasına ortak etmeliyiz.

Meclis çalışmasının önemli bir halkası da, halkın eğitimi konusudur. Yani entelektüel görevler konusudur. Özellikle cinsiyetçilik, milliyetçilik ve dincilikle bağlantılı her türlü gericiliğe karşı özgürlük ve demokrasi bilincini halka verme ve bu temelde eğitime gereği vardır. Yine kapitalist modernitenin her türlü yozlaştırıcı, dağıtıcı etkilerine karşı halkın, değişik kesimlerin, özellikle gençliğin ahlaki ve politik eğitimine kuşkusuz büyük ihtiyaç bulunmaktadır. Bu da sadece eğitim komisyonlarının değil, en başta Hak ve Adalet Komisyonu ile Kültür Komisyonu olmak üzere, diğer tüm komisyonların esas çalışmasını oluşturmaktadır. Hele hele Hak ve Adalet Komisyonu, sorunlar yaşandıktan sonra değil, öncesinde sorunların çıkış zeminini kurutmak üzere halk içinde bilinçlendirme ve aydınlatma çalışması yapmalıdır. Eğitim çalışmasıyla bağlantılı olarak, her şeyden önce halka Kürtçe hitap edilmelidir. Kürtçenin yaşamın ve çalışmaların her alanında kullanılan bir dil halinde getirilmesinde, başta meclisler olmak üzere, tüm kadro ve çalışanlarımızın öncülük yapması gerekmektedir. Kürtçe dilinin, anadilinin geliştirilmesi, öğrenilmesi, konuşulan, yazılan dil haline getirilmesi için gerekli bütün çalışmaları yürütmek lazımdır. Bunun dışında, sosyal ve kültürel eğitim de büyük önem taşımaktadır. Toplumun tüm kesimlerine dönük bireyciliği, ülkeden uzaklaşmayı, örgütlenmemeyi vaaz eden, dayatan tutum ve davranışlara karşı toplumu eğitici, bilinçlendirici bir çalışma yürütmeliyiz. Bu anlamda her türlü özentiye, kapitalist modernitenin adeta maymunlaştırıcı ölçü ve özelliklerine karşı yurtsever, demokrat birey ve toplum yaşam ölçülerini ortaya çıkarmalıyız. Öz olarak insanları eğitip bu tür tehlikelere karşı bilinçlendirdiğimiz gibi; biçim olarak da ulusal demokratik giyim-kuşam, yaşam nasıldır, konularında gençler başta olmak üzere, bütün insanlarımızı eğitmeliyiz. İnkâr ve imha, soy kırım sisteminin kültürel yozlaştırma ve asimilasyonla da sonuç alma çabalarına karşı birey ve toplumu savunacak, onları özgürlük ve demokratik ölçülerinde, ulusal demokratik çerçevede yaşar, giyinir, kuşanır, davranır hale getirebilmek için gerekli eğitim çabalarını yürütmeli ve yaşam, duruş ve kişiliğimizle örnek olmalıyız.

Tüm bunları yaparken halkımızın komünal demokratik geleneğinin daha da geliştirilmiş hali olan, 35 yıldır adeta bir özgür ve demokratik kültür patlamasına yol açan hareketimizin demokratik kültür ve değerlerini yaşamak, geliştirmek ve örgütlemek durumundayız. Çünkü kendisi demokrat ve özgürlükçü olmayan, düşmanına karşı ve kendi toplumu içinde demokrasi ve özgürlük mücadelesi veremez. Ayrıca şu gerçeğin altını çizmekte fayda var. Ne salt ulusal değerlerimizi koruyalım adı altında, kendini demokratik-özgürlükçü sosyal gelişime kapatan, tutucu geleneksel muhafazakar yaklaşımlar, ne de sosyalleşme ve genelleşme adı altında ulusal kimlik, dil ve değerlerinden kopma, savrulma veya yozlaşma tutumları doğru değildir. Biri diğerine alternatif değildir. Çünkü biri olmadan, diğeri olmaz. Doğrusu demokratik, özgürlükçü ve eşitlikçi temelde ulusal ve toplumsal değerlerimize sahip çıkıp, koruma ve geliştirme tavrıdır.

Bu da örgütlerimiz, kadrolarımız, çalışanlarımız, kurum ve derneklerimizin, Meclis çalışmalarına öncülük yapmasıyla ancak gerçekleşebilir.

Halk Meclislerinin örgütlenme biçimi de bu öze uygun olmak zorundadır. Buna göre Meclislerin en üst karar organı Genel Kurullar'dır. Genel Kurul, yılda bir demokratik şekilde seçilen delege veya üyelerle gerçekleştirilir. Genel kurullar ihtiyaç duyulması halinde ara dönem toplantıları gerçekleştirebilirler. Genel kurul, dünya, bölge ve ülkedeki siyasal süreçleri değerlendirmekle birlikte, genel ilke, prensip, uzun ve kısa vadeli hedef, program ve planlamaların çıkarılması, kararların alınması işlevi görür, koordinasyonunu seçer. Genel kurulda her delege ve üyenin görüş belirtme, öneri sunma, seçme ve seçilme hakkı vardır.

Meclisler, komisyonlar biçiminde örgütlenir. Her komisyon özgünlüğüne göre pratikleşir. Ancak meclis içerisinde bir bütünün parçası olarak katılım sağlarlar. Genel meclisin uyumu ve çalışmaların pratikleşmesi, denetimin sağlanması için bir sözcü seçilir. Sözcüler karar mekanizması değildirler, sadece diğer komisyonlarla eşgüdüm halinde çalışmasını sağlarlar. Meclislerin yönetimi, alan ve bölgenin özgünlüğüne göre oluşturulur. Asıl işlevleri de koordinasyonu sağlamaktır. Yönetimler, başkan ve yardımcıları, başkanlık divanı tarzında örgütlenebileceği gibi, komisyon sözcülerinden oluşan bir koordinasyon olarak da örgütlenilebilirler.

Meclis yönetim ve yürütmelerinin asıl işlevi, çalışmalar arası koordinasyondur. Karar ve irade gücü değildirler. Hukukları tüm meclis üye ve delegeleri gibidir. Herkes gibi görüş belirtme, karar süreçlerine katılma ve irade gösterme biçimindedir. Komisyon ve meclislerin almış olduğu kararları nasıl pratikleştirecekleri, işleyiş ve uygulamanın düzenlenmesi, toplantıların düzenli yapılıp yapılmadığı, kısacası işleyişle ilgilidirler. Diğer bir deyişle, meclislerin demokratik bir tarzda almış olduğu kararların uyumu, denetimi ve pratikleşmesini sağlarlar. Yönetimlerin çalışma tarzı bürokratik değildir. Aksine tüm delegelerle birlikte emekleriyle vardılar. Her birinin bir çalışma sahası vardır, yani bir komisyonda temsilini bulurlar. Asıl çalışma alanı da bulunduğu komisyondur. Her komisyon üyesi gibi meclisin bir bileşenidir. Ancak diğer komisyonlara karşı da sorumludur. Bunun dışında bir işlevleri yoktur. Ancak meclislerin toplanmadığı olağanüstü durumlarda karar almak zorunda kalsalar bile bir sonraki meclis toplantısında, meclise karşı sorumludurlar. Raporlarını gerekçeleriyle birlikte sunar, kendilerini denetim, görüş, eleştiri ve önerilere tabii tutarlar.

Meclisler alan, bölge ve daha büyük coğrafik oluşumun ihtiyaç duyduğu biçimde komisyonlar oluşturur. Komisyonların asıl işlevi, ihtiyaç duyulan özgünlük doğrultusunda çalışma yürütmek, karar almak, planlamalara gitmek ve pratikleşmektir. Meclislerde en önemli rol, komisyonlara düşmektedir. Tüm komisyonlar uyumlu ve eşgüdüm halinde çalışırlar. Birbirleriyle karşılıklı bağımlılık ilkesini gözetirler.

Meclislerde, kitle çalışmasını aktif olarak yürüten komisyon, örgütlenme komisyonudur. Yoğun baskı altında, merkezi devlet tarafından yönetilen, ülkesinden zorla göçertilerek sürgünde yaşamak zorunda bırakılan Kürt toplumunu, Avrupa'da örgütlü bir güç olması ve demokratik bir biçimde özgürce yaşaması için örgütler. Temel çalışma sahası Kürt halkı ve Kürdistanlı halk ve dinsel, inançsal ve kültürel gruplarla birlikte, yaşadığımız diğer halklardır. Komisyonun amacı, toplumu tekçi ve merkezi bir örgütlenme yerine farklılık ve özgünlüklerin özgürce kendisini ifade edebildiği, pratik yaşamda uygulama alanı bulduğu demokratik bir toplumun temel dayanaklarını oluşturmaktır. Kürt halkının ulusal, sosyal, siyasal, kültürel özelliklerini koruyacak bir örgütlenmeyi hedefler. Bunun için özgünlüklere ve toplumsal kategorilere göre bir örgütlenmeye gider. Kürt toplumunun özgürce bir arada yaşaması kadar genel mücadelemizin ideolojik, güncel politik, ekonomik, eylemsel çalışmalarının örgütlenmesi ve yürütülmesini sağlar. Kürt toplumunun özgürce bir arada yaşamasına dönük planlamalara gider ve bunları uygular. Halk meclislerinin oluşmasında öncü rolünü gençlikle birlikte oynayacak olan kadın

komisyonlarıdır. Temel çalışma sahası, kadın örgütlülüğüdür. Ulusal, sınıfsal ve cinsel anlamda çok yönlü baskı ve sömürü konusu olan Kürt kadını, Avrupa'daki sürgün yaşamının sorunlarını da en fazla hisseden ve yaşayan kesimdir. Avrupa'da bir yandan dıştan kaynaklı dil ve kültürel baskı, diğer yandan içten kaynaklı geleneksel ve dinsel gericiliğin yoğun baskısı altındaki Kürt kadını, her türlü ayrıma ve şiddete maruz kalırken, diğer yandan bunların etkisiyle giderek içine kapanmakta siyasal, ekonomik, sosyal, kültürel ve sanatsal tüm faaliyetlerin dışında kalmaktadır. Bu durumdaki kadınları örgütlemesi ve yaşamın her alanında özne durumuna getirmesi, kadın komisyonlarının başlıca görevleridir. Bu açıdan kadın komisyonları, kadının ulusal, siyasal ve sosyal bilincinin geliştirilmesi için çalışmalar yürütür. Bu hedef doğrultusunda eğitim, kültürel etkinlik, meslek edinme, dil vb. hizmetler için projeler ve pratik uygulama alanları hazır. Komisyon, çalışmalarını sadece Kürt kadınlarıyla da sınırlı tutmaz. Yanısıra çalışmalarında, dengi başka kadın kurum ve örgütlenmeleriyle ortak hareket etmeyi esas alır. Bu amaçla ortak çalışma platformları, alanları, eğitim, eylem ve etkinlikler düzenler. Komisyon temel çalışması yanında, ayrıca Kürdistan'ın tanıtımı, Kürt kültürü, dili, tarihi ve folklorunun tanıtımı için özgün çalışmalar yürütür.

Meclis çalışmalarının bir diğer öncü komisyonu da gençlik komisyonudur. Kürt gençliği, Avrupa'da büyük sorunlar yaşamaktadır. Bir yandan ortamlarımızda ve aile içerisinde yurtsever demokratik kültürden etkilenirken, diğer yandan da zamanının büyük çoğunluğunu dışarıda, farklı toplumların içinde farklı kültürlerin etkisi altında kalmaktadır. Bu durum gençliğin kimlik sorununu açığa çıkarmaktadır. Ne öz kültürünü yaşamakta ne de yaşadığı ülkenin kültürünü alabilmektedir. Gençlik bir anlamda melez bir kültür edinmektedir ve bunun sonucu olarak da bunalım, uyuşturucu, içki, vb kötü alışkanlıklara itilmektedir. Bu anlamda gençlik komisyonları, özellikle bu durumdaki genç kesimlerin örgütlenilerek kendi öz kimlikleriyle tanıştırılmasında, önemli bir role sahiptirler. Gençliğin sosyal, siyasal, kültürel ve sportif alanlarda örgütlenilmesi esas alınarak aktivitelerle, hem gençliğin hem de toplumun dönüştürülmesi hedeflenir. Gençliği Kürt ulusal ve toplumsal bilinciyle insanlığın demokratik değerleri çerçevesinde eğitmeyi amaçlar. Komisyonlar, Avrupa'da yaşayan gençliğin şekillenme koşullarını, gerçekliğini ve kategorilerini tahlil ederek örgütlenirler. Öğrenci, çalışan ve işsiz gençliğe ilişkin özgün projeler hazırlayarak, ihtiyaç ve koşullara uygun aktivite ve etkinlikler düzenlerler. Bir yandan Kürt gençliğinin ulusal ve toplumsal sorunlarının çözümünde öncü düzeyde katılımının geliştirilmesi için çaba sahibi olurken, diğer yandan değişik halkların gençlik örgütleri, sivil toplum insiyatifleri ve platformlarıyla ortak çalışmalar yürütür. Bununla birlikte özgürlük ideolojisinin yaşamsallaştırılmasının yanısıra güncel, politik ihtiyaçlar ekseninde siyasi eylemliliklerin geliştirilmesine ve halkımızın demokratik meşru savunmasına öncülük eder. Bu anlamda gençlik komisyonları, kendi örgütlülüklerini sağlamanın yanında meclislerin gelişimi, pratikleşmesi ve üretken kılınmasında belirleyici bir konuma sahiptirler. Gençlik komisyonları, diğer komisyonlarda olduğu gibi özgünlükleri kadar, karşılıklı bağımlılık ilkesini gözetirler. Bu anlamda meclise karşı sorumludurlar. Meclisin en aktif, üretken, değiştirici gücü olmasının gereği olarak, tüm karar süreçlerine rapor ve planlamalarıyla katılım sağlayarak, eleştiri, öneri ve denetime kendilerini açık tutarlar.

Özgürlük ve demokrasi mücadelemizin ve halkımızın temel siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel haklarının korunup geliştirilmesinde sorumluluk alanı kurumsal çalışmalardır. Bunun meclislerdeki yeri Kurumlar Komisyonudur. Kürdistanlı her birey, aile ve çevremiz gibi birer yurtseverlik, demokrasi, özgür, laik yaşam ve kültür okulu olması gereken kurum ve derneklerimiz, aynı zamanda Avrupa'daki halkımızın legal ve yasal alanda siyaset yapmasının da temel sahasıdır. Bunun yanında halkımızın yaşadığı ülkede yasalar karşısında haklarının savunulmasını, bürokratik ve hukuksal sorunlarının çözümünü, özgürlük mücadelemizin yasal

zeminde geliştirilmesini ve bunun önündeki engellerin kaldırılmasını hedeflerler. Bu çerçevede Kurumlar Komisyonu, danışmanlık, hukuksal hizmetler vermeyi amaçlar. Bulunduğu ülkedeki tüm Kürt ve Kürdistan toplumuna ulaşmayı hedefler. Temel hedef olarak üyeliğe dayalı bir ilişkilenmeyi esas alırken, üyelik dışında kalan kategorileri de faaliyet ve etkinlikler içinde aktif kılmayı görev bilir. Üyelerinin sosyal, siyasi ve kültürel ilişkilerine uygun kalıcı çalışmalar. Avrupa'daki dengi kurum ve sivil toplum örgütleriyle ilişkiler geliştirir, bu çerçevede projeler hazırlar ve etkinlikler düzenler.

Meclislerin temel komisyonlarından biri de baris ve Adalet Komisyonu'dur. Çünkü adalet, bireyin ve toplumun hak ve özgürlük alanını belirler. İnsanları bulunduğu alanda, coğrafyada sınırlayan yükümlülükler vardır. Bunlar yazılı veya sözlü kurallarla tespit edilmiştir. baris ve adalet bireye ait kavramlar olmakla birlikte, ulusal ve sosyal görevleri yerine getirip getirmemekle doğrudan bağlantılıdır. Halk meclislerinde de bu ilke geçerlidir. Yani sadece bireyi ve onun durumunu esas alan bir yaklaşım yerine, günümüzde daha çok birey ve toplum çıkarlarını birlikte ele alan bir hukuk anlayışı geçerlidir. Birey, kendisi, ailesi, çevresi dışındaki farklılıklarla birlikte ve onlara saygı temelinde, ortak yaşam ve paylaşım içine girdiği oranda hak ve adalet kavramları gerçek işlevine kavuşabilir. Her bireyin bireysel haklarını koruma özgürlüğü olduğu kadar, toplumsal çıkarları ve özgürlüğü de koruma sorumluluğu vardır. Bu anlamda hukuk ve adalet anlayışına dayalı içselleştirilmiş bir hukuk ve adalet sistemi, halk meclislerinin adalet sisteminin pratikleşmesine yol açabilir. Baris ve adalet komisyonları yasama, yürütme ve yargı bağımsızlığı ilkesine göre işler. Temel çalışma sahası, halkımız içindeki sorunları şiddet ve uyuşmazlığa yolaçmadan çözmektir. Mevcut sistemlerdeki gibi yargılama kurumları değildir. Sorunları çözüm mekanizmasıdır. Çözme yöntemleri ise ahlaki ve vicdani ölçülere göredir. Çünkü toplumu esas olarak ayakta tutan ve sürdüren, ahlakın aşındırılmasının sonucu olarak geliştirilen hukuk düzeni değil, tümüyle toplumdan soyutlama çabalarına karşın, zayıf da kalsa ahlaki unsurdur. Toplum yok edilmedikçe ahlak da yok edilemez. Bir toplumdaki kriz derinliği, ahlaktaki alçalmayla bağlantılıdır. Ahlak er geç sadece krizden çıkış için değil, toplumların mutluluk içinde sürdürülebilir olmalarında da temel toplumsal doku, kurum olarak rolünü oynamak durumundadır. Ahlak, başta ekonomik çabalar olmak üzere tüm toplumsal eylemliliklerin iyi tarzında gerçekleştirilmesini ifade eder. Dolayısıyla toplumsal olan her şey ahlakidir. Ahlakî olan her şey de toplumsaldır. Örneğin ekonomi, ahlaksal olduğu gibi din de ahlaksaldır. Doğrudan demokrasi olarak siyaset ahlakın kendisidir. O halde baris ve Adalet Komisyonları, ahlaki alana ilişkin görevlerini benimseyip yaşamsallaştırmadıkça, uygarlık ve modernite güçlerinin kapsamlı ideolojik ve maddi kültür silahlarıyla yürüttükleri saldırılara karşı demokratik toplum birimlerimizi başarıyla savunup sürdüremeyeceğini bilmek durumundadır.

Bu gerçeğin gereği olarak, bu komisyonların bağımsız bir duruşları olmak zorundadır. Dolayısıyla mümkün olduğunca toplumun tüm kesimleri tarafından kabul edilen kesimlerden seçilmesi ve bağımsız duruşlarıyla saygınlıkları olan bireylerden oluşması gerekiyor. Yazılı olarak gelen tüm başvuruları ön incelemeden sonra kabul ederek görürler. Kürt toplumunun kendi arasındaki sorunlarını bağımsız bir biçimde çözmeyi amaçlar. Bu anlamda, hiçbir güç, irade ve bireyin etkisi altında kalmadan, kararlarını bağımsız bir biçimde alır ve uygularlar. Başvurularda iki tarafın komisyonu gönüllü kabul etmesi esastır. Zora başvurmadan ve kendisini tartıştırır pozisyona girmeden karar alırlar. Kendilerine gelecek davalardaysa dikkat edilmesi gereken hususlar vardır. Özellikle Kürt toplumunu rencide etmeyeceği gibi, özgürlük mücadelemizi zorlayacak, komisyonun çözüm gücü olamayacağı, çete, uyuşturucu gibi, ahlak ve moral değerleri incitecek nitelikteki başvurulara dikkat eder. Komisyona tüm başvurular yazılı olarak yapılır. Komisyon sorunu ele almadan önce taraflarla ilişkiye geçerek, her iki tarafın da komisyonu tanıma iradesini beyan ettikten sonra karara ulaşır. Komisyon kararlarını, tarafların

yazılı ve sözlü beyanlarıyla tanıkların görüşleri ve delillere dayanarak verir. Bunun dışında hiçbir birey, görevli, kurum veya merci, komisyonun önüne gelen sorunlara taraf olamaz. Bununla birlikte, toplumsal sorunlar değişik komisyona geldiğinde, hak ve adalet komisyonuna yönlendirirler. Baris ve Adalet komisyonu çalışmalarında, asıl olarak büyük bedellerle yaratılan ulusal ve toplumsal değerleri korumayı esas alır. Bunlara karşı toplumsal görevlerin yerine getirilmediği durumlarda veya suç durumunu teskil eden yaklaşımlar karşısında, herhangi bir şikayet durumunu beklemeden, müdahale etme yetkisine sahiptir.

Halkımızın özgürlük mücadelesinin değişik halk ve toplumsal kesimlere taşınarak, onların duyarlılıklarının sağlanması çalışmasını yürüten komisyon ise Dışilişki Komisyonudur. Dışilişki komisyonları, halkımızın en temel ve meşru ulusal demokratik taleplerine karşı çıkara dayanan devletlerarası diplomasi ve ittifaklar ortamında, özünde halk diplomamisini esas alır. Her Kürt bireyi, bu anlamda birer diplomat gibi hareket eder. Komisyon bu çerçevede, en kalıcı ilişkileri, halklara ve devlet dışı örgütlenmelerle geliştirir. Bu anlamda temel çalışma sahası, sivil toplum örgütleri, sendika, kilise, insan hakları örgütleri, diğer demokratik kurum ve özgür basın kuruluşlarıdır. Amaç halklararası arası dostluk ve dayanışmaya dayalı kalıcı ilişkiler geliştirmektir. Özel olarak da Kürt halkının özgürlük ve demokrasi talepleriyle, onun değerlerine yönelik saldırılar karşısında, kamuoyunu bilgilendirerek desteğini sağlamak ve Kürt sorununun çözümünde aktifleştirmektir. Ancak diğer yandan dışımızdaki sivil toplum kurum ve kuruluşlarıyla geliştirilecek ilişkilerin, salt Kürt halkının sorun ve talepleri ekseninde değil, aynı zamanda ortak sorunların ortak çözümü zemini üzerinden geliştirilmesine dikkat edilmelidir. Yani özgürlük, demokrasi ve eşitliğe dair her sorunu kendi sorunumuz olarak görmek ve çözümünde de öncü düzeyde katılım sağlamak, diplomasi ve kamuoyu çalışmalarımızın esasını oluşturmalıdır.

AVRUPA KÜRT HALK MECLİSLERİ TÜZÜĞÜ

A- Ad ve Tanım:

Adı; **Kürt Demokratik Halk Meclisi**'dir, Meclisler buldukları her bölgenin ismi ile anılırlar. Avrupa'da yaşayan Kürdistan halkının özgürlük, barış ve demokratik talepleri için çalışan; demokratik-ekolojik ve cinsiyet özgürlükçü toplumu, uluslararası birlik, dayanışma ve halkların kardeşliğini esas alan; her türlü devlet yapılanmasını reddeden; demokrat, sosyalist ve hümaniter birey ve kuruluşların de içinde yer aldığı, bölgenin en üst demokratik platformudur. İşleyişini, çalışma tarzını, rapor-genelge sistemini, örgütlenme biçimini, iç düzenleme ve görevlendirme sistemini, demokratik yöntemlerle belirler. Bulduğu-ülkenin yasalarını ve hukukunu da gözeterek, örgütlenme ve çalışmalarını sürdürür.

B- Amacı:

Avrupa'da bulunan Kürdistan halkının dilini ve kültürel değerlerini korumak; demokratik ulus bilincini yaratmak; dayanışma ve yardımlaşma ruhunu geliştirip birbirlerine destek sunmak amacıyla tüm Kürdistanlıları demokratik bir düşünce, anlayış ve felsefe etrafında özgür bir toplum düzeyine çıkartmak; Demokratik Konfederalizm ilkesine göre örgütleyip iradi bir güç haline getirmek; bulunduğu ülkede karşılaştığı sosyal, kültürel, bürokratik, ekonomik, dil, vb. sorunları çözmek; değişik halklar, kültürel gruplar, azınlıklar, inanç ve hümaniter kesimlerle birlik ve dayanışmada bulunmaktır.

C- Temel Prensipler:

1. Halk Meclisi, demokratik toplum paradigmasını esas alan bir örgütlenme modeli olup, halk ve kurumlar adına hareket eden bir yapılanmadır.
2. Bölgede yaşayan Kürdistan halkının siyasal, sosyal, entelektüel ve kültürel ihtiyaçlarını karşılayacak komisyonlar temelinde örgütlenir. Komisyonlar alan özgünlükleri ve ihtiyaçlar esasında oluşturulur.
3. Halk Meclisi; doğrudan demokrasinin uygulama alanıdır. Bu nedenle hiyerarşik mekanizmaya bağlı olmaksızın planlamalar yapar, kararlar alır ve uygular. Ancak ortak amaçlar için planlamaların hazırlanması, çalışmaların eş güdümü ve koordinasyonu bakımından CDK ile eş güdüm halinde çalışır.
4. Halk Meclisi; Kürdistan, Ortadoğu ve Dünya'daki siyasal, sosyal ve kültürel gelişmeleri yakından takip eder. Özellikle Kürdistan ve Ortadoğu'da demokrasi ve insan haklarının gelişmesine aktif katkı sunmayı benimser. Bu amaçla, Ortadoğu ve Kürdistan'daki benzer kurumlarla birlikte çalışmayı hedefler.
5. Halk Meclisi; ilgili bölgede yaşayan tüm Kürdistanlıların birliğini özendirici çalışmalar yapar. Buna göre seminer ve paneller düzenleyerek demokratik uluslaşmaya katkı sunmayı hedefler.
6. Halk Meclisi; Kürtçenin bütün lehçelerinin öğretilmesi, geliştirilmesi ve kullanımı için programlar yapar ve uygular. Alanlarda anadilde eğitimin sistemleşmesine çalışır, çocuklar başta olmak üzere halka yönelik kurslar düzenler. Kürt dilini ve kültürünü uluslararası bir statüye kavuşturabilmek için resmi makamlar ve bu konuyla ilgili kuruluşlar nezdinde girişimlerde bulunur. Ve aynı zamanda Birleşmiş Milletler alt komisyonları nezdinde benzer çalışmalar yapar.
7. Halk Meclisi, bölgedeki faaliyet yürüten demokratik, Türkiyeli ve Ortadoğulu grup ve kurumlarla ortak paydalarda ilişkiler geliştirir ve dayanışma içerisine girmeyi amaçlar.
8. Kürdistan halkının özgürlük mücadelesini, Bölgedeki sivil toplum örgütleri partileri, o bölge halkına ve bölgede yaşayan yabancı topluma tanıtır. Çalışmalarında halk diplomasisini esas alır. Bu temelde Bölgede faaliyet yürüten demokrat ve ilerici kesimlerle dayanışma ve eylem birlikteliğini geliştirir. Tüm bu çalışmalarla bölgede yaşayan yerli ve yabancı toplulukların Kürdistan özgürlük mücadelesi ile dayanışma ve dostluk ilişkilerinin geliştirilmesini esas aldığı gibi, onların sorunları karşısında da aynı şekilde dayanışma ve dostluğu geliştirir.
9. Kendi çalışmaları ve dönemsel gelişmeler hakkındaki görüşlerini kamuoyuna yansıtmak için basın açıklamaları, bildiri ve broşür yayınlar; yürüyüş, miting, gösteri, festival vb. etkinlikler düzenler.
10. Bölgede yaşayan insanlarımızın buradaki pratik yaşamdan kaynaklı sorunlarına çözüm üretmek için çalışmalar yapar. Benzer sorunları yaşayan kesimlerle işbirliği geliştirir.
11. Halk Meclisi; Kürdistan Demokratik Konfederalizm Önderi Sayın Abdullah ÖCALAN'ın tutukluluk sürecini ve tecrit koşullarını yakından takip eder ve özgürlüğüne kavuşması için demokratik tavrını ortaya koyar.
12. Halk Meclisi; Kürdistan'ın Bakûr, Başûr, Rojhilat ve Rojava parçalarında yaşanan gelişmeler karşısında duyarlı davranır.
13. Geleneksel toplum yaşamından kaynaklanan kadın aleyhindeki cinsiyet eşitsizliğine karşı mücadele eder, kadın lehine pozitif ayrımcılık ilkelerini gözetir.
14. Kadına karşı şiddet uygulayan bireyler, meclis yönetim ve komisyonlarında yer alamaz.
15. Halk Meclisi; kadının eşitliğini ve özgürlüğünü esas alır. Meclis ilanıyla birlikte iki evlilik yapan bireyler meclis yönetim ve komisyonlarında yer alamaz.
16. Halk Meclisi, ekolojiyi eşit ve özgür bir diyalektik öge olarak görür.

D- Halk Meclislerinin Organları ve İşleyiş:

I- Bölge Halk Meclisleri Ve İşleyişi:

- 1-Bölge Halk Meclisleri; bölge ve alan komisyon üyelerinin toplamından oluşurlar.
- 2-Bölge Halk Meclisleri katılımcı, paylaşımcı ve doğrudan demokrasinin uygulama alanıdır. Bu nedenle hiyerarşik mekanizmaya bağlı olmaksızın karar alır, planlamalar yapar ve uygulamaya geçirirler. Ancak genel ve ortak amaçlar için planlamaların hazırlanması, çalışmaların eşgüdümü ve koordinasyonu bakımından Avrupa Demokratik Toplum Koordinasyonu ile eşgüdüm içinde çalışırlar.
- 3- Bölge halk meclisleri seçim ve demokratik katılım ilkesine göre çalışırlar.
- 4-Bölge Halk Meclisi Yönetimleri; bütün bölge ve alan komisyon sözcülerinden, bölge meclisi başkanı ile alan meclisi başkanlarından oluşur.
- 5-Meclis yönetimi kendi içinde yapacağı iş bölümüne bağlı olarak, en az 5 kişiden oluşan koordinasyonlarını seçer.
- 6-Bölge Halk Meclisi yönetimi Avrupa Demokratik Toplum Koordinasyonunun planlaması ile bölgenin planlamasını hayata geçirerek, komisyonların çalışmalarını koordine etmekten sorumludurlar.
- 7- Yönetimler ayda bir, koordinasyonlar ise 15 günde bir toplantılarını yaparlar
- 8- Bölge Halk Meclisi Yönetimi; iki toplantı arasındaki tüm güncel-pratik çalışmalardan sorumludur.
- 9- Bölge yönetimi, koordinasyon, alan meclisi başkanları ve komisyon sözcüleri, toplantıya faaliyet raporları ile birlikte katılırlar.

II- Alan Halk Meclisleri:

- 1-Alan Meclisleri halkın sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik ihtiyaçlarına ve özgünlüklerine göre komisyonlar şeklinde örgütlendirilir.
- 2-Alan Meclisi, alanla ilgili tek karar organıdır. Alandaki tüm komisyonların üyelerinden oluşur. Alan meclisleri iki ayda bir toplanır.
- 3-Alan Halk Meclisi yönetimleri; Alan Meclis başkanları ile alanlarda bulunan komisyon sözcülerinden oluşur.
- 4-Meclis yönetimleri kendi içinde yapacakları iş bölümüne göre, en az 3 kişilik koordinasyonlarını seçerler.
- 5-Alan Halk Meclisleri, Bölge Halk Meclislerinin alan temsili olup Bölge Halk Meclislerinin işleyişine tabidirler.
- 6-Alan Halk Meclisleri Yönetimi; iki toplantı arasındaki tüm genel-pratik çalışmalardan sorumludurlar.
- 7-Yönetimler ayda bir, koordinasyonlar ise 15 günde bir toplantılarını yaparlar.

III-İşleyişe İlişkin Temel Esaslar

- 1- Meclis çalışmasına katılım gönüllülük ve sorumluluk esasına göredir. Üye gerekli gördüğü hallerde gerekçesini komisyon ve meclis yönetimine yazılı olarak sunar, onay aldıktan sonra görevden ayrılabilir.
- 2- Aidatını ödemeyen kişi halk meclisinin hiç bir organında yer alamaz.
- 3-Meclis delegeleri, halkoyuyla bir yıl için seçilirler.
- 5-Delege olmak için aday olan kişilerin yurtseverlik değerlerine bağlı olması, zihinsel yeterlilikte

olması, yüz kızartıcı suç işlememiş olması zorunludur.

6-Her delege meclis platformlarında görüş belirtme, öneri ve düşünce sunma hakkına sahiptir.

7-Meclis üyeleri kendi iç sorunlarını, ortaya çıkan eksiklik ve yetmezliklerini eleştiri-özeleştiri yöntemiyle çözerler.

8-Halk meclisi yıllık genel kurul toplantısında, Halk Meclisi başkanı ve yardımcılarını seçer.

Halk Meclisi başkan ve yardımcılarının görev süreleri bir yıldır. Genel kurulda yeniden aday olabilirler.

9-Bölge ve alan Halk Meclisi başkanları yıllık kongrelerde delegelerin gizli oy, açık sayımla ilk turda salt çoğunluk esasına göre seçilirler. İlk turda salt çoğunluk sağlanamadığı takdirde ikinci turda en çok oyu alan aday başkan seçilir.

10-Meclis Başkanları, istisnai durumların dışında meclis üyelerinin beşte birinin teklifi ve tüm delegelerin salt çoğunluğunun kararıyla görevden alınabilirler.

11-Tüm seçimlerde delegelerin bir oy kullanma hakkı vardır. Bu hak başkalarına devredilemez.

12- Bölge ve Alan Meclisleri tüm üyelerinin katılımıyla her üç ayda bir toplantılarını yaparlar. Gerek görüldüğünde veya ivedilik arz eden durumlarda, yönetim veya üyelerinin 1 /5' inin çağrısı ile olağanüstü toplantılar yapabilirler.

13-Bölge ve Alan Meclisleri Yönetimlerinin temel görevleri; alınan kararların hayata geçirilmesini sağlamak, komisyonların çalışmalarını denetlemek, genel faaliyetleri koordine ederek, amacına uygun bir biçimde hedeflere ulaşmaktır.

14-Bölge ve Alan meclisleri, komisyon üyelerinden birini veya bir kaçını görevden alma veya komisyon çalışmalarını askıya alma yetkisine sahiptirler.

E-Komisyonlar, Komisyonların Amacı Ve İşleyişi:

1-Demokratik-ekolojik-cinsiyet özgürlükçü, katılımcı, üretken ve farklılıklara kendi içinde hoş görü esasını taşıyan Demokratik Halk meclislerinin temel örgütlenme biçimi komisyonlardır. Meclislerin faaliyetlerinden komisyonlar sorumlu olduğu gibi, her üye kendini çalışmalardan birinci derecede sorumlu görür.

2-Her komisyon kendi ihtiyaçlarına göre alt birimlerini oluşturabilir.

3- Her komisyon demokratik esaslar çerçevesinde sözcüsünü belirler.

4- Komisyonlar kendi iç toplantı tarihlerini kendileri belirler.

5- Komisyon üyeleri bir yıllığına göreve seçilir ve bir dahaki kongrede tekrar aday olabilirler.

6- Komisyon üyelerinden bu süre içinde görev yapamaz duruma gelmiş üyelerin yerine yeni üyeler seçilir.

7- Bölge ve alan halk meclisleri, alanın ihtiyaçları ve gücü dikkate alınarak komisyonlarını oluşturur.

8- Komisyon sözcüleri 15 günde bir meclis yönetimine çalışma raporlarını sunarlar.

9-Komisyonlar, koşulların uygun olmadığı yerlerde ilk yıl için atama ile oluşturulabilir. İkinci yıldan itibaren Bölge Halk Meclisi ve Alan meclislerinin yıllık genel kurullarınca demokratik seçim esaslarına göre seçilir.

10-Temel komisyonlar; Örgütlenme, Barış ve Adalet, Kadın, Gençlik, Maliye, Kültür-Sanat, Ekoloji, Dış ilişkiler, Dil ve Eğitim, sosyal alan, parça özgünlükleri, Kurumlar ve İnançlar komisyonudur. Bunların dışında her bölgenin özgünlüğü çerçevesinde ihtiyaca göre yeni komisyonların da kurulması mümkündür.

Komisyonlar:

1-Örgütlenme Komisyonu:

İnsanın her bakımdan ileri bir yaşama ulaşmasını, halkların ulusal kimliklerini elde etmelerini, sınıf ve toplulukların kolektif bir düşünce ve emek yoğunlaşmasını sağlayan en önemli araç örgütlenme olmuştur.

Halkların ulusal ve halksal kimliğe; özgürlük gerçekliğine, demokratik toplum ve insanca yaşama bilincine ulaşmasını sağlayan en önemli olgulardan birisi, güçlü bir örgütlenme aracını yaratmış olmalarıdır. Örgütlenme aynı zamanda özgürlüğün, adaletli yaşamın, onurlu bir barışın, demokratik uluslaşma ve halk gerçeğine dayanan bir iradenin ortaya çıkmasının garantisidir. Bu nedenle örgütlenme Kürtler için de olmazsa olmazdır.

Buna göre:

- a) Örgütlenme komisyonunun amacı toplumu tekçi ve merkezi bir örgütlenme yerine, farklılıkların ve özgünlüklerin kendisini ifade edebildiği, pratik yaşamda uygulama alanı bulduğu demokratik bir toplumun temel dayanaklarını oluşturmaktır.
- b) Komisyon halk içinde aktif şekilde yer alan bireylerden oluşur.
- c) Temel görev alanı Avrupa'ya göç etmek zorunda kalmış Kürt halkının ulusal, sosyal, siyasal, kültürel özelliklerini koruyacak bir örgütlenmeyi sağlamaktır.
- d) Örgütlenme komisyonu bölgelerin özgünlüklerine ve halkın ihtiyaçlarına göre cins, yaş, eğitim, inançsal tercihler ile ilgi alanlarını tespit ederek farklı örgütlenmeler oluşturur.
- e) Özgürlük mücadelesinin ideolojisinin halkın içinde örgütlenmesi, güncel politik, ekonomik, eylemsel çalışmalarının yürütülmesini sağlar.
- f) Örgütlenme Komisyonu Kürdistan'ın dört parçasından Avrupa'ya göç etmiş halkımızla ulusal, sosyal, kültürel ve toplumsal amaçlar çerçevesinde ve özgünlüklere göre kalıcı ilişki kurar ve bu ilişkinin sürekliliğini sağlar.

2-Kadın Komisyonu:

Toplumsal cinsiyetçiliğin aşılması, kadına yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılması, kadının her alanda eşit ve özgür bir temelde katılım sağlaması için mücadele etmeyi temel görev bilir. Özgür kadın hareketinin gelişimi amacıyla kadınların demokrasi ve özgürlük bilinci ile eğitilmesi ve özgün örgütlenmesi çalışmaları ile beraber, başta Kürt kadını olmak üzere, kadının siyasi ve sosyal yaşam içinde aktif bir konuma kavuşturulması için çalışmalar yürütür, bu amaca yönelik bütün çalışmaları destekler.

Buna Göre:

- a) Demokratik, Ekolojik, Cinsiyet Özgürlükçü Toplum Projesi ve kadın kurtuluş ideolojisi doğrultusunda, toplumun farklı kesimlerinden kadınlarını örgütlemeyi, kadına bu doğrultuda bilinç kazandırmayı amaçlar.
- b) Kadının ulusal, sosyal ve siyasal bilincinin geliştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütür; bu amaçla eğitim, kültür, meslek edinme, dil vb hizmetler için projeler ve pratik uygulama olanakları hazırlar. Faaliyet yürüttüğü bölgenin sosyal yapısını ve özgünlüklerini dikkate alarak toplumun eğitilip dönüştürülmesini ve örgütlenmesini esas alır.
- c) Komisyon, çalışmasını salt Kürt kadınları ile sınırlı tutmayıp, diğer halklara mensup kadınlarla uzun vadeli ilişkiler geliştirmeyi amaçlar. Bunun için ortak çalışma alanları ve platformlar oluşturur.
- d) Erkek egemenlikli toplum yasalarını ve tek yanlı sözleşmelerini, cins eşitliği lehine çevirerek kadının Toplumsal Sözleşmesinin gönüllü, katılımcı, demokrasiyi temel alan yasalarını hayata

geçirir.

e) Bölge halk meclislerindeki kadın komisyonu, Bölge Kadın Meclisi tarafından seçimle belirlenecek olan kadın temsilcilerinden oluşturulur. Bölge Kadın Meclislerinin oluşturulmadığı bölgelerde ise kadın temsilciler yerel bölge kadın yapısı içinde seçimle belirlenecek olan temsilcilerden oluşturulur.

f) Bölge halk meclisindeki kadın komisyonları, Kadın Meclisinin de doğal üyesidir ve Kadın Meclisiyle ortaklaşa çalışıp, planlamalara gider.

g) Halk meclislerindeki kadın, kadın hareketi temsiliyetini esas alarak yer alır.

3-Gençlik Komisyonu:

Kürdistanlı gençliğin kimlik, kültür ve ulusal değerlere bağlılık temelinde yetiştirilmesi, ülke ile ilişkilerinin canlı tutulması, buldukları alanlarda eğitim ve üretim dışı kalmaması, zararlı ve kötü alışkanlıklardan korunması için, başta dernek ve vakıflar olmak üzere, her türlü demokratik örgütlenme çalışmasını yürütür. Gençlerin toplumsal, sosyal, kültürel ve sportif ihtiyaçları ve gelişimi için Kürt toplumunun yaşadığı tüm alanlarda yaygın gençlik örgütlenmesi çalışmalarını yürütür.

Buna Göre:

a) Gençliğin sosyal, siyasal, kültürel ve sportif alanlarda örgütlenmesini esas alır, toplumun değiştirilip dönüştürülmesinde gençlik potansiyelini harekete geçirir.

b) Gençliği, Kürt ulusal ve toplumsal bilinci ile Avrupa'nın demokratik değerleri çerçevesinde eğitir. Gençliği içki, uyuşturucu ve diğer kötü alışkanlıklardan korumak amacıyla sosyal, siyasal, eğitsel, kültürel, sportif faaliyetler temelinde örgütler.

c) Okuyan, çalışan ve işsiz gençliğe ilişkin ayrı ve özgün projeler hazırlayarak, ihtiyaçlara ve koşullara uygun aktiviteler ve etkinlikler düzenler.

d) Bölgede bir potansiyel oluşturan üniversiteli gençlikle ilişki kurularak bu kategorinin özgünlüğünü esas alan, geniş ve esnek bir örgütlenme temelinde kalıcı ilişkiler yaratır.

e) Bölgedeki Kürt gençliğinin iç ilişkilerinin kalıcı ve sürekli bir düzeye kavuşturulması kadar, yaşanılan ülkenin gençlik örgütleri, sivil toplum inisiyatifleri ve gençlik kulüpleri ile ortak platformlar oluşturur.

f) Özgürlük ideolojisinin yaşamsallaştırılmasının yanı sıra, güncel politik ihtiyaçlar temelinde siyasal eylemliliklerin geliştirilmesiyle beraber, gelişen eylemliliklere aktif katılım sağlar.

4-Barış ve Adalet Komisyonu:

Barış ve Adalet Komisyonu, alanda yaşanan toplumsal rahatsızlıkları, bireyler arasındaki ihtilaf ve husumeti çözmek amacıyla oluşturulmuştur. Komisyonun meşruiyetini, vereceği kararı başından itibaren kabul ederek onun hakemliğini kabul eden, tarafların iradesi ve meclisin verdiği yetkiden alır. Komisyonun işleyişi, aracısız ve bürokratik formaliteleri olmayan en demokratik bir sistem olmaktadır. Barış ve Adalet Komisyonu'na aday olacak kişilerin toplum içinde saygınlığı ve inanırlığı kadar, birikimi ve tecrübesi de olmalıdır. Komisyonun görevi bölge ve alanlardaki toplumsal sorunları, aşiret, mezhep çelişkilerini, kişiler arasındaki geleneksel sorunlarla ticari ihtilafı, tarafsız ve adil bir şekilde sonuçlandırmaktır.

Buna Göre:

a) Barış ve Adalet Komisyonları alan kongrelerinde, meclis yönetiminin teklifi ve halk meclisinin onayı ile 1 yıllık süre için seçilirler.

- b) Komisyonun görev süresi 1 yıldır. Komisyon üyeleri yeniden aday olabilir ve seçilebilirler. Barış ve Adalet Komisyonu alanın ihtiyacına göre en az 5 kişiden oluşturulur. Komisyon ihtiyaçlar temelinde alt komiteler oluşturabilir.
- c) Barış ve Adalet Komisyonlarının yetkileri buldukları alanla sınırlıdır. İki alanı veya daha fazla alanı ilgilendiren konularda, yetkili makam o bölgedeki tüm alanların Komisyonlarının sözcülerinden oluşan üst kuruldur.
- d) Barış ve Adalet Komisyonuna tüm başvurular yazılı olarak yapılır. Komisyon sorunu ele almadan önce taraflarla ilişkiye geçerek, komisyonun amacı ve işleyişi hakkında bilgilendirir. Her iki tarafın da komisyonun vereceği kararı tanıma taahhüdünden sonra komisyon ihtilafı ele alarak karara bağlar.
- e) Komisyon kararlarını, tarafların yazılı ve sözlü beyanları ile tanıkların ifadelerine, sunulan çeşitli delillere dayanarak verir. Bunun dışında hiçbir birey, görevli, kurum, merci komisyonun önüne gelen sorunlara taraf olamaz. Karar sürecine etki yapacak beyan, ilişki ve tutumlar içine giremez.
- f) Komisyon kararlarına karşı 7 gün içinde Bölge Halk Meclisi'ne yazılı itiraz hakkı vardır. Bölge Halk Meclisi, Barış ve Adalet Komisyonunun verdiği kararın yerinde olup olmadığını inceleme yetkisine sahip değildir. Kararın uygun olup olmadığı hakkında görüş ve karar bildiremez. Ancak verilen kararda usul ve işleyiş açısından eksiklikler mevcut ise (taraflar veya tanıklar dinlenmemiş, sunulan kanıtlar incelenmemiş, davaya dışarıdan etki yapacak ciddi müdahaleler gerçekleşmiş ise) davayı yeniden görülmek üzere komisyona gönderebilir.
- g) Bölge Halk Meclisi, davanın yeniden görülmek üzere komisyona gönderirse, komisyon söz konusu eksikleri giderdikten sonra davayı yeniden ele alarak karar verir. Bu karar önceki kararın aynısı olabileceği gibi yeni bir karar da olabilir.
- h) Barış ve Adalet Komisyonu çalışmalarında büyük bedellerle yaratılan ulusal değerleri korumayı esas alır. Ulusal demokratik değerlere karşı ve toplumsal görevlerin yerine getirilmediği durumlarda suç durumunu teşkil eden yaklaşımlara, herhangi bir şikayet başvurusunu beklemeden müdahale yetkisine sahiptir.
- i) Komisyon alanlarda yaşanan tüm toplumsal sorunları ele alıp çözüme kavuşturmada ve alınan kararların uygulanmasından sorumludur.
- j) Çözüme kavuşturulan toplumsal sorunlarda gerekli görülen durumlarda ekonomik yaptırımlara gider.
- k) Barış ve Adalet Komisyonu ekonomik olarak da bağımsızdır. Ancak faaliyetlerini sürdürebilmesi için asgari düzeyde de olsa bir bütçeye ihtiyacı vardır. Telefon, faks, fotokopi, araba ve bilet masrafları gibi olağan masraflar, her davanın konusuna ve kapsamına göre taraflardan alınır. Komisyon aldığı harç karşılığında muhataplarına resmi makbuz verir ve bunu ilgili davanın kayıtlarına geçirir.
- l) Komisyon, kararlarını tarafların yazılı ve sözlü beyanları ile tanıkların ifadelerine, sunulan çeşitli delillere dayanarak verir. Bunun dışında hiçbir birey, görevli, kurum, merci komisyonun önüne gelen sorunlara taraf olamaz.
- m) Barış ve Adalet Komisyonu üyeleri başka komisyonlarda görev alamazlar.
- n) Barış ve Adalet Komisyonu, Bölge Halk Meclisine karşı sorumludur ve yaptığı çalışmalarını düzenli olarak bölge yönetimi ve Meclis yapısına aktarmakla yükümlüdür.

5-Dış İlişkiler Komisyonu:

Kürdistan Özgürlük mücadelesi haklı ve meşru bir mücadele olmasına ve dünyada birçok benzerleri olmasına rağmen, başta Kürdistan'ı egemenliği altında tutan dört devlet olmak üzere, egemen güçler tarafından yoğun bir kuşatma, tecrit ve tasfiye politikası ile karşı karşıyadır.

Çıkarlara ve devletlere dayalı diplomasi ve ittifaklar ortamında, Kürt halkının özgürlük mücadelesi açısından en doğru ve kalıcı ilişkiler, halklara ve devlet dışı sivil toplum örgütlerine dayalı dış ilişki faaliyetidir. Yani dış ilişkiler komisyonu, devletlere yaslanarak, ya da iktidarcı güç odaklarına dayanarak değil; bulunduğu ülkenin halkını esas alan bir diplomatik faaliyet yürütmelidir. Kısacası adına “halk diplomasisi” denen bu çalışma tek tek bireyler üzerinden, altta yagın olarak halklara ve sivil toplum örgütlerine dayanmak durumundadır. Demokratik kamuoyu ve sivil toplum kuruluşlarının Kürt sorununa ortak edilip, Kürt sorununun çözümünde aktif rol üstlenmelerini sağlamak çalışmalarımızın esasını oluşturmalıdır. Kurulacak ilişkiler de sadece Kürt halkının istemleri, talepleri ve yaşanan zorlukların anlatımı üzerinden değil; bu çevrelerle ortak paylaşım alanları üzerinden olmalıdır.

Buna Göre:

- a) Dış ilişkiler komisyonu başta diğer halklardan şahsiyetler olmak üzere, Kürt halkından birçok bireyi bu çalışmalara katarak genişleme ve açılımı esas alır
- b) Dış ilişkiler komisyonu özgürlük mücadelesi stratejisi ve politik çizgisini daha iyi temsil edebilmek amacıyla kendi bünyesinde eğitsel çalışmalar geliştirir.
- c) Dış ilişkiler komisyonu başta demokratik kitle örgütleri olmak üzere, çözümde rol oynayabilecek tüm kurum, siyasi parti ve kişiliklerle ilişkiler geliştirmeyi esas alır.
- d) Dış ilişkiler komisyonu tüm olanakları kullanarak ülkedeki kurumlarla koordineli olarak ülkeye yönelik projeler geliştirir.
- e) Özgürlük mücadelesinin imkanlarıyla geliştirilen ilişkilerin bireysel tasarruf temelinde kullanılmasına izin vermemek için kollektif ve ortak çalışma tarzını esas alır.
- f) Bölgede halkın sosyal, bürokratik, sağlık sorunlarına ilişkin çözümleyici yaklaşımı esas alır, yabancı kurum ve kuruluşlar ile projeler geliştirir.
- g) Bölgede vatandaşlık statüsünde olan insanlarımızın ulusal ve yerel politikada yer almalarını teşvik eder, aktif olarak yer alır ve buna uygun ittifak politikaları geliştirilir.
- h) Yaşadığı ülkedeki sorunlara yönelik ortaya çıkan halk oylamalarında tutum belirler, halkı bilgilendirme çalışması yapar ve aktif tavır alır.
- i) Bölgede uyum ve entegrasyon politikasını karşılıklı kimliklerin eşitsel birlikteliğini esas alarak yürütür.

6-Eğitim Komisyonu:

Egemen güçler tarafından sömürülen ve yönetilen Kürdistan Halkına yönelik, egemen güçler tarafından eğitim adına asimile ve eritmeyi esas alan bir politika yürütülmüştür. Böylesi bir eğitim sistemi, halkımızı kendi ulusal demokratik özünden uzaklaştıran, adeta tanınmaz hale getiren ve sürekli kendi düşmanına hizmet eden, kendi gerçekliğinden kaçan bir karakter oluşumuna yol açmıştır. Özgürlük hareketi tüm bu toplumsal geriliklere bir müdahale hareketi olarak ortaya çıkmıştır. Özgürlük hareketi mücadelesinde egemen güçler ile mücadeleden önce başta tüm bu toplumsal gerilik düzeyini aşma, kendi toplumunu eğitme, kendi gerçekliğiyle buluşturma ve ulusal demokratik hakları için mücadele eden, örgütlü bir halk yaratma en öncelikli hedefi olmuştur.

Eğitim komisyonu, Kapitalist Modernitenin yozlaştırıcı, hiçleştirici, kendi olmaktan çıkarıcı çok yönlü ideolojik ve kültürel dayatmasına karşı Avrupa’daki halkımızın zihinsel, kültürel, sosyal ve

siyasal sorunlarını tespit ederek, bunları giderme temelinde faaliyetlilikler geliştirmeyi kendine esas alır.

Buna Göre:

- a) Eğitim komisyonu özgürlük mücadelesinin felsefesini esas alan bir eğitim çalışmasını kendi komisyon üyeleri içinde uygular.
- b) Eğitim komisyonu üyeleri bu eğitim çalışmalarını Meclisin diğer komisyonlarına eğitim çalışmaları ve toplantılar şeklinde taşırır.
- c) Eğitim komisyonu bu eğitim çalışmalarını periyodik aralıklarla halka taşırır ve gruplar oluşturarak eğitim çalışmaları yapar.
- d) Güncel siyasal gelişmeler karşısında daha fazla duyarlı kılınarak, harekete geçirilmesi noktasında toplumun eğitilip, örgütlenmesini gerçekleştirir. Bu temelde seminer ve konferanslar düzenler.
- e) Eğitim Komisyonu halkın eğitilip, sürece kanalize edilmesi için başta kendi içinde koşullara göre süreklileşen bir eğitim sistemini geliştirmeyi ve bunun için her türden iletişim aracını devreye sokmayı hedefler.
- f) Üslup ve hitabetin toplumu etkileyip harekete geçirmede büyük öneminin olduğunu bilerek, çekici bir üslup ve etkili hitabeti esas alır.
- g) Özgürlük mücadelesine karşı geliştirilen inançsızlık, umutsuzluk, belirsizlik, vb. ideolojik saldırıları zamanında tespit eder, buna karşı etkin ideolojik mücadeleyi esas alır. Bu anlamda başta semtler olmak üzere, alan ve bölge çapında, bire bir ilişkilerden tutalım, dar grup toplantıları ve geniş kitlelerin katıldığı toplantılar yapar. İhtiyaç duyulan konularda söyleşi, tartışma ve seminerler düzenler.
- h) İdeolojik mücadelede, örgütlenme faaliyetlerinde ve demokratik eylem çalışmalarında örgütlenme komisyonu ile eşgüdüm halinde çalışır.

7- Kültür-Sanat Komisyonu:

Kültür ve sanat çalışmaları bir toplumun dönüştürülmesinde, toplumsal aydınlanmanın sağlanmasında önemli rol oynar. Kültür, sanat ve edebiyat alanı, doğası gereği daha esnek ve kabul gören bir alan olduğu gibi, paylaşma ve ortaklığa daha yatkındır.

Kürt dilinin geliştirilmesi, yaşamın her alanında kullanımı, kitlelere mal edilmesi, yaygınlaştırılması, Kürt edebiyatı ve folklorunun tanıtılarak günlük yaşamın bir parçası haline getirilmesi dönemin en etkili çalışmasıdır.

Kürt kültürünün baskı ortamından ve yasaklardan kurtarılması kadar, bu kültürünün yeni nesillere mal edilmesi, yaşanılan ülkelerin halklarına, kurumlarına ve platformlarına taşınarak tanıtılması Kültür-sanat komisyonunun temel faaliyetlerindedir.

Buna Göre:

- a) Tüm çalışmalarında ulusal kültürün geliştirilmesi, topluma mal edilmesini hedef alır ve özgürlük hareketinin kültür anlayışıyla hareket eder.
- b) Kültürel çalışmalarda ulusal değerler temelinde toplumu değiştirip, dönüştürmeyi, bireyleri sağlam yurtseverlik ölçüleriyle donatmayı esas alır. Bunun için gerekli eğitsel çalışmaları geliştirir.
- c) Alanlardaki özgün koşullara göre dil-sanat-edebiyat-müzik-folklor-tiyatro ve sinema atölyeleri açar. Bu kollara ilgi duyan kesimlere eğitim vererek üretimi esas alan bir çalışma

yürütür.

d) Alanlarda toplumun ihtiyaçlarına göre her türlü kültürel, sanatsal çalışmaları örgütler. Ayrıca bölgede değişik alanlarda var olan kültürel çalışmaların geliştirilmesini sağlar.

e) Dernek yönetimleri ve derneklerdeki kültür komisyonları ile eşgüdüm ve koordinasyon temelinde çalışır.

f) Bölgede gerçekleştirilen her türlü kitlesel etkinliklerin kültürel boyutundan sorumludur.

g) Ülkemizde yaşanan çevresel ve tarihsel yıkımı durdurmak, tarihi eserlerin korunması ve onarımını sağlamak için uluslararası ve ilgili ülke kuruluşlarıyla ilişkiye geçer, gerekli eylemsel etkinlikler içinde yer alır ya da örgütlenmesini yapar.

8-Kurumlar Komisyonu:

Kürt Halkının yaşadığı ülkelerde her türlü sorunlarını daha rahat çözmek, bir araya gelip dayanışma içinde olmak ve topluluk konularını buldukları ülkenin yasaları çerçevesinde resmi bir örgütlülüğe kavuşturmak için başta dernekler olmak üzere, çeşitli kurumlara ve kurumlaşmaya ihtiyaç vardır. Kurumlar komisyonu, hem kurumlaşmayı teşvik etmek hem de var olan kurumların koordine edilmesini sağlamakla görevlidir.

Buna göre:

a) Özgürlük mücadelemizin siyasallaşıp, legal yasal zeminde siyaset yapmasının temel çalışma sahası kurumsal çalışmalardır.

b) Dernekler, üyelerinin sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına uygun kalıcı çalışmalar yürütür; üyelerinin durumuna uygun etkinlikler ve aktiviteler yaratır.

c) Dengi kurumlar ve sivil toplum örgütleri ile ilişkiler geliştirir.

d) Bulunduğu alanda yaşayan Kürt toplumunun tümüne ulaşma hedefi ile çalışmalarını yürütür. Temel hedef olarak dernek üyeliğine dayalı bir ilişki esas alınırken, üyelik dışındaki kategorileri de dernek faaliyetleri ve etkinlikleri içinde aktif kılmayı hedefler.

e) Dernek çalışması, üyelerinin ve üye çevresinin sosyal, kültürel bürokratik vb ihtiyaçlarını karşılar.

f) Derneklerin daha sağlıklı işletilip, toplumun ihtiyaçlarını karşılayan bir kurum haline getirilebilmesi için mali giderlerini kendisi karşılayacak şekilde kendisini örgütler. Kalıcı gelir kaynakları yanında, projeler hazırlar ve etkinlikler düzenler

g) Derneklerin Halk Meclisi içindeki ilişkisi, demokratik bir katılım ilişkisidir. Dernek yönetim ve başkanlarının seçimi, program ve tüzük esasları ile planlamaları, federasyon ve konfederasyon ilişkisi ve hukukuna tabidir

9-İnançlar Komisyonu:

Özgürlük mücadelesi Kürt ulusunu oluşturan farklı inanç ve mezheplerin birbirine saygı temelinde, hiç bir baskı sınırlama ve güçlkle karşılaşmadan dini inanışını özgürce yasama koşullarının yaratılması özgürlük mücadelesinin amaçlarındandır. Kürdistan Halkının bir bölümünün Müslüman, bir bölümünün Alevi, bir bölümünün Êzidî, bir bölümünün Hıristiyan olması, geçmişte Kürdistan'ı sömürgeleştiren devletlerin, böl parçala-yönet politikası temelinde sonuna kadar kullanmıştır.

Günümüzde dinler arası diyalog, hoşgörü ve paylaşım alanları çoğalırken, Kürdistan halkı açısından da dini inanışlardaki bu farklılık bir eksiklik veya sorun değil aksine farklılıklara hoşgörü kültürünün boy verdiği, demokrasi ve karşılıklı anlayışın, farklı olana tahammülün günlük olarak yaşandığı en dinamik alan olacaktır.

Kürdistan Halkı açısından esas tehlike ulusal ve toplumsal gerçekliğinden soyutlanmış, Kürtlüğü inkar temelinde geliştirilmek istenen mezhepçilik olacaktır. Çünkü sadece Kürt halkı açısından değil, dünyanın tüm halkları açısından ulus aidiyeti ve dini inanış birbirini dışlayan, birbirine karşı olgular değildir. Dolayısıyla inançlar komisyonunun görev ve sorumlulukları çok geniş ve hayati önemdedir.

Buna Göre:

- a) İnançlar komisyonu faaliyet yürütücü bölgenin-alanın özellikleri ve ihtiyaçlarına göre hassas ve duyarlı bir çalışma yürütür.
- b) Kürt halkının farklı inanca sahip olan kesimlerin inancını ve ibadetini özgürce yapabileceği ortamlar yaratır.
- c) Komisyon halkın dini inanış ve törenlerini, ibadetini, cenaze, taziye vb. zorunlu ihtiyaçların karşılanması için gerekli çalışmaları yürütür.
- d) İnançlar komisyonu, Kürt halkının özgürlüğüne karşı olan güçlerin yarattığı inanç çarpıklığını düzeltir, dinin esas özüne dayalı, Kürt kimliği ve yurtseverlik esaslarına göre mazlumdan yana olma ilkesini esas alır.

10-Basın-Yayın Komisyonu:

Günümüzde basın ve enformasyon hayatın her alanında önemli bir yere sahiptir. Bu açıdan meclis çalışmalarının ve bölgede yasayan Kürt halkının sosyal, kültürel, siyasal, vb. sorunlarını dile getirip dış kamuoyu ile paylaşarak, sağlıklı haber ağı oluşturur.

Buna Göre:

- a) Kürt medyasıyla sağlıklı uyumlu bir çalışmayı esas alır.
- b) Görsel ve yazılı basına muhabir ağını oluşturur.
- c) Projeler çerçevesinde bölgedeki Kürtlerin güncel sorunlarını dile getirecek kültürel içerikli (yaşanılan ülkenin dili ve Kürtçe diliyle olmak üzere) periyodik yayınların çıkarılmasını hedefler.
- d) Dost basın-yayın çevresiyle sağlıklı ilişki içerisinde olur.

11-Sosyal Alan Komisyonu:

Halk meclisinde siyasal sorunlar kadar önem kazanan önemli bir komisyon da sosyal işler komisyonudur. Önemli bir rolü olan sosyal komisyon daha çok sosyal sorunlarla ilgilenip sosyal açıdan rol oynayacaktır.

Buna Göre:

- a) Sosyal komisyon tutuklu aileleri ve şehit ailelerine dönük çalışmalarda taziyeler, başsağlığı vb ziyaretlerde bulunur.
- b) Şehit aileleriyle her 3 ayda bir toplantı düzenler ve düzenli olarak şehit ailelerine ziyaretlerde bulunur.
- c) Şehit ailelerine dönük gece ve etkinlikler düzenler.
- d) Komisyon meclis adına taziye başsağlığı ziyaretlerini aksatmadan yürütür.
- e) Çalışmalarını arşive kavuşturarak sistemleştirir.
- f) Tutuklu aileleri ve Uluslararası Af Örgütü gibi hümaniter kuruluşlarla dayanışma içerisinde olur.

- g) Yardım kuruluşunu örgütler, bölgede faaliyet yürüten sosyal ve insani yardım kuruluşlarıyla ilişki içerisinde bulunur, karşılıklı projeler geliştirir.
- h) Bölge çapında tek tek bireylerden, ailelerden ve değişik kesimlerden kaynaklanan kopukluk, ilişkisizlik vb. durumlara müdahale eder, bu ilişkilerin yeniden düzenlenmesini hedefler. Bu çerçevede küskün, çalışmalardan kopmuş veya uzaklaştırılmış insanlara ulaşarak, yeniden kazanmanın yanı sıra örgütlü olmayan kesimleri örgütleyerek mücadeleye kazandırır.
- i) Birbirini kabul etmeyen, geleneksel toplum alışkanlıklarını dayatan özgür toplum olmanın önünde engelleyici yaklaşım anlayışlarına karşı aktif mücadele yürüterek dönüştürmeyi esas alır.

12- Ekoloji Komisyonu:

Çağımızın en tehlikeli gelişmesi olarak ortaya çıkan çevresel yıkım diye tanımlanabilecek ekolojik dengenin bozulması, tüm insanlığı tehdit etmektedir. Bu genel tehlikenin dışında özelde Kürdistan'da yürütülen kirli savaşta, ülke coğrafyası ve tarihi ayrıca bir imha sürecine alınmıştır. Yani Kürdistan ve Kürt Halkı genel çevre sorunlarının dışında bir de sömürge olmasından kaynaklı bir çevresel tehdidi yaşamaktadır. Bunun için Kürdistan halkı, bu çok yönlü tehlikeyi görerek çevresel sorunlar karşısında bir örgütlenme ve bilinçlenme çalışması yürütmek zorundadır. Bu durum ertelenemez bir görev olarak önümüzde durmaktadır.

Buna Göre:

- a) Başta ülkemiz olmak üzere dünyanın neresinde olursa olsun çevresel sorunlara karşı tutum içinde olmak, öncelikle insan olmanın bir gereğidir.
- b) Çevre ve insan yaşamından kendisini sorumlu hisseden, bunu bir meslek gibi ele alıp mücadelesini veren kişilerden bir ekoloji komisyonu oluşturulur.
- c) Kürdistan'da yaşanan çevresel ve tarihsel yıkımı durdurmak, tarihi eserlerin korunması ve onarımını sağlamak için uluslararası kuruluşlarla ilişkiye geçilir, gerekli eylemsel etkinlikler içinde yer alır ya da örgütlenmesini yapar.
- d) Komisyon, çevre ve insan yaşamına saygı konusunda toplumu bilinçlendirir, bunun için diğer komisyonların örgütsel gücünü devreye sokar.

13-Parça Özgünlükleri Komisyonu:

Bütün komisyon ve çalışmalarda Kürdistan'ın dört parçasından gelen halkın ve tüm Kürtlerin katılımı esastır. Ancak dört parça gerçeği göz önüne alındığında bazı özgünlüklerin de olduğu göz önündedir. Bu özgünlükleri dikkate almak, parçalar arası kaynaşma ve dayanışmayı güçlendirmek için böyle bir komisyona ihtiyaç vardır.

Buna Göre:

- a) Parça Özgünlükleri Komisyonu, adından anlaşılacağı gibi parça özgünlük ve örgütlerinin halk meclisi içinde yürütülen faaliyetlerde daha etkin katılmalarını sağlamak için koordinasyon görevini görür.
- b) Komisyon, parça özgünlük ve örgütlerinin var olan yapısını önemseyerek halk meclisi içinde kendilerini daha rahat ifade ve temsil etmeleri için gereken tedbirleri alır.
- c) Parça örgütleri kendi özgün planlamalarını yapar, halk meclisi ile uyumlu ve eş güdümü esas alan bir yaklaşım içerisinde olur.
- d) Halk meclisi parçalara dönük yapılan eylemsellik sürecine aktif destek vererek kendi çalışması olarak görür

14-Maliye Komisyonu:

Böylesi bir sivil toplum esasına dayanan Halk meclislerinin giderleri karşılamak için belli bir gelire ihtiyaç olacaktır. Böylesine geniş bir sahada sivil demokratik çalışma, örgütlenme ve aktivite geliştirmek, aynı zamanda gelir imkanları yaratmak anlamına gelir. Gelir ve giderleri kontrol edecek, sağlıklı bir mali politikanın gelişmesini sağlayacak bir maliye komisyonuna ihtiyaç vardır.

Buna göre;

- a) Bölge halk meclisi yönetimi kendi içerisinde veya diğer halk meclisi üyeleri içerisinde, 3 kişilik bir maliye komisyonu seçer.
- b) Bütün gelir ve giderler maliye komisyonunun bilgisi ve onayı ile gerçekleşir. Resmîyet ilkesine uygun bir mali politika ile bütün giriş-çıkışlar, belgeli ve şeffaf bir biçimde yapılır.
- c) Gelir kaynakları; üye aidatları, etkinlik gelirleri, stand gelirleri ve gönüllü bağışlardan oluşmaktadır. Harcamalar ise komisyon çalışmaları giderleri ve Meclisin çalışmalarından kaynaklı giderlerdir.
- d) Halk meclisine demokratik katılım esasına bağlı olan kurumların gelir ve giderleri tüzüksel işleyişleri temelinde, kendi mali sistemleri çerçevesinde olacaktır.